

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΝΗΣΩΝ
ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ
(1537—1828)

ΥΠΟ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΠΑΣΧΛΛΗ

Οι καταβαλλόμενοι ὑπὸ τῶν Κυκλάδων νήσων εἰς τὸ τουρκικὸν κράτος φόροι τεκμηριῶν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν διετέλουν αἱ νῆσοι αὐταὶ καθ' ὄλην τὴν μακρὰν διάρκειαν τῆς τουρκοκρατίας (1537—1821).

Ὁ Χαϊρεδίν Βαρβαρόσας κυριεύσας τὴν Ἄνδρον κατὰ τὸ ἔτος 1537 ἐπέβαλεν εἰς αὐτὴν φόρον 35,000 ἄσπρων, ἴτοι 1,000 δουκάτων (1). Τὸ ποσὸν ἦτο δυσαναλόγως μικρὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν φορολογίαν, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλεν εἰς ἄλλας νήσους πολὺ μικροτέρας τῆς Ἄνδρου. Ἔτσι εἰς μὲν τὴν Σκῦρον ἐπέβαλε φόρον 5,000 δουκάτων, εἰς δὲ τὴν Σέριφον, νήσον μικρὰν καὶ ἀσίμαντον, ἐπέβαλε τὴν ἰδίαν φορολογίαν, ἣν καὶ εἰς τὴν Ἄνδρον. Ὁ δὲ δούξ τῆς Νάξου κατέβαλε τῷ 1554 εἰς τοὺς Τούρκους 6,000 δουκάτων διὰ τὴν Νάξον, τὴν Πάρον, τὴν Μῆλον καὶ τὴν Σῦρον, αἵτινες ὑπέκειντο εἰς αὐτόν. Προδήλως τὸ μικρὸν ποσὸν τοῦ φόρου, τὸ καθορισθὲν διὰ τὴν Ἄνδρον, ὀφείλεται εἰς ἔξαιρητικὴν τῶν Τούρκων εὐμένειαν πρὸς αὐτήν, ἔκουσίως καὶ μετὰ προθυμίας μάλιστα ὡπως ἀπαλλαγῇ τῶν Φράγκων ὑποταγεῖσιν εἰς αὐτούς.

Τῷ 1579 δι' ὑπερθεματίσεως 40.000 δουκάτων ἐξεμίσθωσε τὰς νήσους Νάξον, Ἄνδρον, Πάρον, Σαντορίνην, Μῆλον καὶ Σῦρον διὰ τρία ἔτη (1579—1582) ὁ τσαούσης Σουλεϊμὰν μπέης, καθ' ἡ μανθάνομεν. ἐκ διηγήσεως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Βενετοῦ βαβίλου, γράφοντος τὴν 30 ὀκτωβρίου τοῦ 1579 (2).

1) P. G a u g e r, Ἱστορία τῶν ἀρχαίων δουκῶν καὶ λοιπῶν ἡγεμόνων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, σ. 218—9 ἑλλ. μεταφρ. Α. Κ α ρ ἄ λ η.—K a r l H o r f, Geschichte der insel Andros, σ. 107 κ. ἑ.—Ἰω σ ῆ φ Χ ἄ μ μ ε ρ, Ἱστορία τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, τ. Δ', σ. 88 ἑλλ. μεταφρ. Κ. Σ. Κ ρ ο κ ι δ ἄ.

2) Χ ἄ μ μ ε ρ, ἐνθ. ἀν. Τσαούσης σήμερον εἰς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν σημαίνει κυρίως λοχίας. Κὸλ τσαούσης λέγεται ὁ ἐπιθεωρητής. Ἄλλ' εἰς παλαιότεραν ἔποχην τσαούσαι ἐλέγοντο οἱ ἀνώτεροι ἔκτακτοι ἀπεσταλμένοι δι' ὄρισμένην ὑπόθεσιν. Τοιοῦτοι ἀπεσταλμένοι, ἀλλὰ κατωτέρας περιωπῆς, ἦσαν οἱ μπουμπασίραι. Οἱ φέροντες τὸ ἀξίωμα τοῦ τσαούση διέπρεψαν ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ἐκ

Ὁ Τοῦρκος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόπη τὴν κεφαλὴν τοῦ ραγιά ὁσάκις ἤθελε· συγκατένευεν ὅμως νὰ τὴν ἀφίγη εἰς τὴν θέσιν τῆς, ἀλλὰ νὰ ἐξαγοράζῃ αὐτὴν ὁ κύριός τῆς πληρώωνων κατ' ἔτος τὸν κεφαλικὸν φόρον (χαράκι). Ὁ φόρος οὗτος, ὁρισθεὶς ὑπὸ τοῦ προιφῆτου, ὡς λέγεται, εἰς δράμα δεκατρία ἀργύρου, ἠΐξῃσε κατόπιν εἰς τρία γρόσια καὶ ἴσπερον εἰς τέσσαρα καὶ ἥμισυ. Ὑπεχρεοῦντο δὲ εἰς τὴν καταβολὴν αὐτοῦ ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ραγιάδες ἅμα συμπληροῦντες τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν, πλὴν τῶν γυναικῶν, τῶν γερόντων, τῶν ἱερέων παντὸς θρησκευήματος, τῶν ἀναπήρων τυφλῶν καὶ παραλυτικῶν, δηλ. τῶν πρὸς οἰανδήποτε ἐργασίαν ἀνικάνων καὶ ἀκτημόνων.

Κατὰ τὸν Τεβενό, τὸ χαράσιον, τὸ ὁποῖον ἐν ἔτει 165ῶ ἐπλήρωνεν ἕκαστος ραγιάς, ἀνήρχετο εἰς τέσσαρα καὶ ἥμισυ σκουδα (*), ἕκαστον δὲ σκουδὸν ἀντιστοιχεῖ τότε πρὸς ἓν γρόσιον. Κατὰ δὲ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Σάμου Ἰωσήφ Γεωργιερήνην, γράφοντα τῷ 1656, χαράσιον ἐπλήρωνον οἱ νησιῶται ἀπὸ τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους τρία γρόσια ἕκαστος (*). Ὁ Σπὸν καὶ ὁ Οὐέλερ ἀναφέρουσιν, ὅτι οἱ μειοικοῦντες ἐκ τῆς πατρίδος τῶν ἀλλαχοῦ ὑπεχρεοῦντο εἰς τὴν πληρωμὴν διπλοῦ χαράσιου (*). Ὁ Τουρνεφόρ ἀναφέρει, ὅτι ἐν ἔτει 1700 ἐπλήρωνεν ἕκαστος νησιώτης χαράσιον πέντε σκουδα, ἰσοδυναμοῦντα πρὸς ἰσάριθμα γρόσια (*). Ὁ ἀββῆς Δελλαρόκας, ὅστις διέμενε διαρκῶς ἐν Σύρῳ καὶ ἐγίνωσκεν ἄριστα τὰ κατὰ τὰς Κυκλάδας καὶ ἰδίᾳ τὰ κατὰ τὴν Σύρον καὶ Ἄνδρον, ἅτε ἀμφοτέρως ἀπολαμβανούσας τὰς αὐτὰς προνομίας, γράφει ὅτι ἕκαστος ραγιάς τῶν νήσων τοῦ-

παλαιωτάτων ὡς διαγγελεῖς, ὡς εἰσηγηταὶ τῶν πρέσβειων καὶ ὡς πρεσβευταὶ ἀκόμη. Τὸ ὄνομα ὅμως τοῦ ἀξιώματος τούτου εἶνε ἀρχαιότερον τῆς ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας, διότι ἀπαντᾷται ἤδη παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, παρ' οἷς τὸ ἀξίωμα τοῦ τσαουσίου καὶ μεγάλου τσαουσίου ἦτο αὐλικὸν ἀξίωμα ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ τοῦ τσαούσματος ἐν τῇ αὐτῇ τῶν Σελτσούκων σουλτάνων καὶ μετὰ ταῦτα τῶν ὀθωμανῶν, παρ' οἷς ὁ τσαούσματος, καλούμενος καὶ βέης τοῦ διβανίου, ἐπετρεῖται τὴν ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἐθιμοτυπίαν, ἐπέχων θέσιν αὐλάρχου. Ἡ λέξις παράγεται ἐκ τῆς ἀραβικῆς: *Du Gange. Glossarium ad siriptores mediae et infimae Graecitatis...*, τ. Β', σ. 1562 κ. ἐ.—*Ἰωσήφ Χάμμερ*, Ἱστορία τῆς Ὀθωμανικῆς Ἀυτοκρατορίας, τ. Β', σ. 532 ἑλλ. μεταφρ. *Κ. Κροκιδᾶ*.—*Τ. Bianchi* καὶ *J. Kieffer*, *Dictionnaire turc-français*, Paris, 1850.—*B. Barbier de Mennard*, *Dictionnaire turc-français. Supplément aux dictionnaires publiés jusqu'à ce jour*, Paris, 1881—5, ἐν λ.

1) *Jean Thévénot*, *Relation d' un voyage fait au Levant*, Paris 1655, σ. 123.

2) *Joseph Georgirenes*, *A description of the present state of Samos, Nicaria, Patmos*, London 1678, σ. 9.—*Ἐπ. Σταματιάδου*, *Ἐπιστολιμαία διατριβὴ περὶ Ἰωσήφ Γεωργιερήνου, ἀρχιεπισκόπου Σάμου*, σ. 35.

3) *Spon et Wheeler*, *Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant, fait aux années 1675—6*, La Haye, 1724.

4) *Tournefort*, *Relation d' un voyage du Levant*, τ. Α', Amsterdam 1718, σ. 50.

των ἐπλήρωσε χαράτσιον ἀπὸ τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους τῆς ἡλικίας του τέσσαρα γρόσια, ἕκαστος δὲ ἰφρεὺς δύο (*).

Ἐν ἔτει 1683 μηνὶ Μαΐῳ 30 ὁ μουλλῶς Χίου καὶ Ἄνδρου πληροφοροῦν τοὺς παπάδες καὶ γέροντας τῆς Ἄνδρου, ὅτι προσκομισθέντων τῶν βασιλικῶν ὀρισμῶν, δι' ὧν καθωρίζοντο ἀνανεοῦμεναι αἱ παλαιαὶ προνομίαι τῆς νήσου (**), ἐπεδείχθησαν οἵτιοι εἰς τὸν καπουδᾶν πασσῶν καὶ «ἐγένηκε ντιβάνι μεγάλο δύο καὶ τρεῖς φορές», παρόντος καὶ τοῦ μπέη τῆς Ἄνδρου «καὶ ἔγινεν ἀπόφασις καὶ τενπίχι (***) νὰ μὴν σᾶς πειραΐζη πλιά, κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς καὶ κατὰ τὸ τευτέρῳ τὸ βασιλικὸ νὰ πέρνη καὶ ὄχι περισσότερο καὶ ἔτσι ἔγινε χοτζέτι διαλαμβάνοντας καταλεπτῶς ὅλη τὴν ὑπόθεσι, καὶ νὰ πέρνη τὸ ὅτι γεννῆ ἡ γῆ; καὶ ὄχι ἄλλο». Ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου τεκμαιρομένη ὅτι ὁ καπουδᾶν πασσῶς τελευτῶντος τοῦ 1682 παρενέβαινε καταπιεστικῶς εἰς τὴν εἰσπραξίν καὶ δὴ καὶ τὸν καθορισμὸν τῶν φόρων τῆς νήσου, καίτοι αὕτη κατὰ τὰς ἀνέκαθεν προνομίας της δὲν ὑπῆγετο εἰς αὐτόν.

Τῷ 1687 ἐσυνάχθησαν οἱ παπάδες καὶ γέροντες τοῦ Κίτιο Κύσιου τῆς Ἄνδρου καὶ ἐνήφισαν τὸν ἀφέντη Γιαννάκη Καίρη καὶ τὸν κύρ Γεωργάκη Ἀθανάση, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωσαν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν «νὰ μαζόνουν τὸ κεφαλοχαράτζι τοῦ καθ' ἑνὸς ὄνομα πὲρ ὄνομα, καθὼς καὶ τὸ μετὰξὶ μὲ τὴν μπόλιτζα τοῦ καθενὸς καὶ πὲρ σόρτας καὶ ἔρθη Ἀτελᾶρ Ἀγῆς ἢ ἄλλος ἀφέντης καὶ γυρέψη τὸ χαράτζι, καὶ δὲν εἶναι μαζωμένο, νὰ πηγαίνουε νὰ τὰ δανεῖζονται μὲ τὴ διαφορὰ τὰ δέκα ἔντεκα νὰ τὰ δίνουε τῶν ἀφεντάδων τῶν Τούρκων καὶ ἀπομένοε νὰ τις μαντινίρουε, καὶ νὰ τις ἐντεφεντάρουε, καὶ νὰ τις εὐχαριστήσουε». Ὑπογράφονται δὲ πλὴν διαφόρων ὀφρικιοῦχων τῆς ἐπίσκοπῆς Ἄνδρου καὶ οἱ ἐξῆς: Νικολὸς Παλαιολόγος, Αὐγουστῆς Ταπόντες, Μιχάλης Καίρης, Νικολὸς Ἀθανάση, Λεονόρδος Καίρης, Γάσπαρης Κοντόστιαυλος, Ἀλέξανδρος Ἀθανάση, Σταματέλος Μπίστης, Γιαννάκης Καίρης, Πέτρος Σπυρίδος, Ἀγγελῆς Παρόδος, Μιχάλης Φολερός, Μιχάλης Γιαννούλη, Γεωργάκης Πρεγάλιας, Λιανάδος Σκαλιάρης, Γιαννακὸς Ταπόντες, Σταμάτης Καβαλάρης (*).

Ὁ Σπόν, περιηγηθεὶς τὴν Ἑλλάδα ἐν ἔτει 1675, γράφει δι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Ἄνδρος ἐπλήνωνεν ἐν συνόλῳ διὰ φόρους 11,009 πιάστρα (**), ἐκ τῶν ὁποίων 4,500 ἦσαν διὰ χαράτζιον. Ἐκ τῶν ἄλλων νήσων ἀναφέρει

1) A b b e della Rocca. Traité complet zur les abeilles avec une méthode nouvelle de les gouvernez telle qu' elle se pratique à Syra, ile de l' Archipel, précédé d'un précis historique et économique de cette ile, τ Α', Paris 1790, σ. 75.

2) Ἐννοεῖ πιθανῶς τὸν ἀχτηναμέν τοῦ σουλτάνου Ἰμβραήμ, ἐκδοθέντα τῷ 1036 ἀπὸ τῆς ἑγείρους, ἤτοι κατὰ τὸ ἔτος 1620 μ. Χ.

3) Διαταγὴ, παραγγελία.

4) Τὸ ἐγγράφον, ἀνέκδοτον ὄν, ἀπόκειται παρὰ τῷ γράφοντι.

5) Πιάστρα ἦσαν τὰ γρόσια. Περί δὲ τῆς τιμῆς τοῦ γροσίου βλ. Δ. Π. Πασχάλη. Νομίσματα καὶ τιμαὶ προϊόντων κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Ἀνέκδοτον.

ὅτι φόρον χαράτziu ἐπλήρωνον ἡ Νάξος 6,000 πιάστρα, ἡ Μῆλος 3,000, ἡ Πάρος ἐπίσης, ἡ Σῦρος 2,000, ἡ δὲ Κέα ἐπλήρωνεν ἐν συνόλῳ φόρους 3,700 πιάστρα, ἐκ τῶν ὁποίων 1,700 διὰ χαράτziu. Προσθίεται δὲ ὅτι ἐκτὸς τοῦ χαράτziu οἱ λοιποὶ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ διατηρῶσιν ἀριθμὸν τινα γαλερῶν ἐκ τῶν χρημάτων τούτων ἄνευ τινὸς δαπάνης τοῦ σουλιάνου. Ἡ Νάξος, λέγει, ἡ Μυτιλήνη, ἡ Σάμος καὶ ἡ Ἄνδρος διατηροῦσιν ἀνά μίαν ἐκάστη, ἡ Χίος δύο, ἡ Μύκονος μετὰ τῆς Σερίφου μίαν καὶ ἀναλόγως αἱ ἄλλαι νῆσοι (*).

Ὁ Ἄγγλος Παῦλος Ρικιάου δημοσιεύει ἐν ἔτει 1670 πίνακα τῶν κατοίκων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, αἵτινες ἐπλήρωνον χαράτziu ἢ κεφαλικὸν φόρον εἰς τὴν Τουρκίαν, ὡς ἐξῆς: Σαντορίνη 8.000, Πολύκανδρος (Φολέγανδρος) 1.500, Ἴος 1.000, Σίκινοσ 2.000, Ἄνδρος 15.000, Κέα 4.000, Κύθνος 3.000, Κίαιωλος 1.500, Σερίφος 2.000, Σίφνος 3.000, Μῆλος 7.000, Ἀνίπαρος 800, Μύκονος 2.000, Σῦρος 3.000 (*). Πρὸς τούτοις ἐξ ἄλλων πηγῶν γινώσκομεν ὅτι ἡ Ἄμοργὸς ἀντέστη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς κατακτήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπλήρωνε 3.000 ἀκτῆς (ἄσπρα), αὐξηθέντα μετ' οὐ πολὺ εἰς 3.200 κατὰ ὑπερθεματισμὸν αὐτῶν τῶν κατοίκων, οἱ δὲ Ἀναφαῖοι τῷ 1700 ἐπλήρωνον ἐν συνόλῳ φόρους 500 γρόσια. Ἡ δὲ Τήνος ἐν ἔτει 1745 ἐπλήρωνε διὰ φόρον χαράτziu, δεκάτης καὶ γεμεκλίκι (*) γρόσια 11.183, ἅτινα ἐν ἔτει 1801, ἐκπεσοῦσης ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ σημαντικῶς τῆς τιμῆς τοῦ γροσίου, εἶχον ἀναβιβασθεῖ εἰς γρόσια 32.854 (*).

Ὁ ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἄνδρον κατὰ τὸ ἔτος 1700 Τουρνεφόρ γράφει ὅτι ἡ Ἄνδρος ἀρχομένου τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐπλήρωνεν ἐν συνόλῳ εἰς φόρους 15,000 σκούδα (*). Ἦτο δὲ τὸ σκούδον ἀργυροῦν νόμισμα, ὅπερ τὴν ἐποχὴν περίτου ἐκείνην ἀντεστοίχει μὲ 4 λίβρας καὶ 6 σολβία, ἴτοι πρὸς φρ. 4 καὶ 60 οἰο. Ἄρα τῷ 1700 κατέβαλλεν ἡ Ἄνδρος εἰς φόρους ἐν συνόλῳ φράγκα χρυσᾶ 69.000. Ὁ δὲ Γάλλος περιηγητὴς Ὀλιβιέ, ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν Ἄνδρον μετὰ μίαν περίπου ἑκατονταετηρίδα, ἴτοι τῷ 1794, γράφει ὅτι ἡ Ἄνδρος ἐπλήρωνε τοὺς φόρους ἐν συνόλῳ 30.000 γρόσια περίπου (**).

Τὰς ἰδίαις πληροφορίας ἐπισήμως ἐξακριβουμένας, παρέχουσιν εἰς

1) Jacob Spon et George Wheeler, ἐνθ' ἄνωγ.

2) P. Ricaut, Histoire de l'etat present de l'eglise Grecque et l'eglise Arménienne. traduit de l'Aglois par M. de Kosemond. Midelbourg. MDCXCJI, σ. 360.

3) Γεμεκλίκι ἐλέγγοτο ὁ φόρος ὁ καταβλλόμενος διὰ τὸ σιτηρέσιον τῶν στρατιωτῶν.

4) Δρόσου Ν. Δρόσου, Ἱστορία τῆς νήσου Νήσου ἀπὸ τῆς Ἐσταυροφορίας μέχρι τῆς Ἐνετικῆς κυριαρχίας καὶ ἐκείθεν μέχρι τοῦ 1821, ἐν Ἀθήναις 1870, σ. 56, 57, 284 κ. ἐ.—Ν, Ἀρμακόλλω, Οἰκονομικά τῆς Τήνου, ἐν Ἀθήναις 1926.—Κ. Κατροφύλα, Ἱστορικαὶ σελίδες Τήνου, ἐν Ἀθήναις 1930, σ. 306 καὶ 207.

5) Tournefort, ἐνθ' ἄνωγ., τ. Α', σ. 134.

6) G. A. Olivier, Voyane dans l'empire Ottoman. Paris 1801, σ. 154.

ἡμῶν περὶ τῶν καταβαλλομένων ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Ἄνδρου φόρων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς τοιροκρατίας γὰρ τὰ παρὰ τῷ γράφοντι περισφωζόμενα σύγχρονα ἔγγραφα. Κατὰ ταῦτα, οἱ τελούμενοι ὑπὸ τῆς νήσου φόροι καθ' ὃν χρόνον ἡ Ἄνδρος διετέλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Σάχ Σουλτάνας (1774—1804) ἀνῆρχοντο πράγματι ἐτησίως εἰς 30,000 γροσίων, κατὰ τὸ ἔξῃς ἔγγραφον :

«Χιλίους ἑπτακοσίους ἔνενηντα ὀκτώ, ἦτοι 1798.

«Τὴν σήμερον φανερώνομεν ὅλοι ἔμεις οἱ ραγιάδες τῆς νήσου Ἄνδρου, οἱ ἐσυμφωνήσαμεν ὁμοῦ μετὸν ἐνδοξότατον Ἰμπραὴμ Ἐφέντη, σουλτὰν κεχιασιῆ τῆς ὑψηλοτάτης κυρίας ἑμῶν Σάχ Σουλτάνας (1) καὶ μᾶς ἐπουλεῖ τὸ ἰλιτζάμι τοῦ τόπου μας διὰ μακτοῦ (2), δηλαδὴ ὄλον ἀπάνω στὸν ραγιᾶ κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν, ὄσοιφι, χαράτζι, σπέζες, κόμιστρα, κοιμέρκι, ζάπτι καὶ εἴτε ἄλλο δικαίωμα τοῦ ἰλιτζαμιοῦ ἀκόμη καὶ τοῦ καπετὰν πιασὶ ζιερεῖ μαχά, οἷτε σερασκέρι, οἷτε φριγάδων, οἷτε μενζήλια γὰ μὴν ἔχωμεν γὰ δίνωμεν οἷτε ὀβολόν· καὶ εἰς ἐτοῦτα ὅλα, ποῦ φανερώνομεν ἄνωθεν, ἐσυμφωνήσαμεν γὰ δίνωμεν τὸν ἀριθμὸν γρόσια εἴκο μίαι χιλιάδα, λέγω νοῦμερο 21,000 καὶ μετὰξί ὀκτάδες χίμιες πεντακόσιες, ἦτοι νοῦμερο ὀκ. 1,500 μετὸ καντάρι τὸ τούρκικο, τὴν κάθε ὡρὰ πρὸς ἔξῃ γρόσια, ποῦ στέκοντε γρόσια χιλιάδες ἑννιά, λέγω μετὸ νοῦμερο 9.000, ὅπου συμποσοῦται ὅλος ὁ ἀριθμὸς ἀσπρῶν καὶ μεταξιοῦ γρόσια χιλιάδες τριάντα, λέγω μετὸ νοῦμερο 30.000, τὰ ὁποῖα ἄσπρα καὶ μετὰξί γὰ ἔχωμεν γὰ τὰ δίνωμεν εἰς τὴν Χίον σίγουρα εἰς ὅποιον ἠθελε μᾶς ἐδιορίση εἰς ταῖς ἕσπεραις τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς καὶ δίνοντάς τὰ γὰ λομβάνωμεν τὸ παρὸν μας ἐξοφλισμένον ὁμοῦ καὶ τὸν μπαταλαμά τεσκερέ. Ἀπομένει γὰ μᾶς διφεντεῦει εἰς ὅσα γράφομεν ἄνωθεν, καὶ εἰς βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας ἐδόθη τὸ παρὸν, ὑπογράφοντάς το καὶ ὅσοι ἠξέουρον».

Ἔπονται 183 ὑπογραφαὶ προκρίτων τε καὶ μοί, ἐν οἷς καὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Ἄνω Κάστρου Μιχαὴλ Δελλαγραμματικά, τοῦ Ἀμολόχου Ζάνε Μαρμάη καὶ τοῦ Ἀρνᾶ Δημητρίου Βλάμη. Ὑπογράφουσιν ὡσαύτως καὶ τινες τῶν ὁποίων αἱ οἰκογένειαι δὲν σφίζονται πλέον ἐν Ἄνδρῳ, ὡς ὁ Ἰωάννης Βλασιός, Γιακουμῆς Κουτέπας, Κωνσταντῆς Ποσόρος, Μιχελῆς Κριαρῆς, Νικολὸς Προτέζος, Λοφέντζος Κανέλος κ. ἄ.

Ἡ συμφωνία αὕτη ἐλέγετο «μεγάλον τεμεσοῦτι» (3). Μετὰ ἐν ἔτος ἐγένετο προσθήκη 4,110 γροσίων. Ἄλλ' οἱ Ἄνδριοι κατέβαλον καὶ ἄλλους ἀκόμη φόρους, λεπτομερῶς σημειουμένους ἐν τῇ κάτωθεν καταγραφῇ, δι'

1) Ἡ Ἄνδρος τελευτῶντος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἦτο μαλκίαν ἐς, ἦτοι ἰσόβιον τιμάριον τῆς Σάχ Σουλτάνας. Βλ. Δ. Π. Πασχάλη. Ἱστορία Ἄνδρου, τ. Β', σ. 249 κ. ἐ.

2) Ἰλιτζάμι ἦτο ὁ σημαντικώτερος τῶν φόρων, ἀποτελούμενος κυρίως ἀπὸ τὴν δεκάτην τῶν προϊόντων τῆς γῆς. Μακτοῦ ἦτο ὁ φόρος ὑποτελείας.

3) Τεμεσοῦτι-ἀπόφασις.

ὄν ἀνεβιβάζετο τὸ ἐτησίως ὑπ' αὐτῶν πληρωνόμενον ποσὸν τῶν φόρων εἰς 50.530 γρόσια :

«1799. Καταγραφή τῶν ὅσα ἔχω νὰ παραδώσω εἰς βασιλεύουσαν διὰ τὸ ἔμρι (1) τῆς νήσου Ἐνδρου ἔχοντα; τὴν παροῦσαν καταγραφὴν εἰς χεῖράς μου μὲ τὴν ἰδίαν ὑπογραφὴν τοῦ Καπιτζεχαγῆ μας.

μεγάλο τεμεσοῦτι	γρ. 34,100
δεύτερον τεμεσοῦτι τοῦ ἐφένδη	» 3,000
ὑποσχετικὸν εἰς τὸν ὅμοιον	» 2,000
ἕτερον ὑποσχετικὸν εἰς τὸν ὅμοιον διὰ τὸν τζαχαγῆ καὶ τζατίλη	» 1,500
ἕτερα διὰ χεντιέ τοῦ ἐφένδη	» 1,500
ἕτερα διὰ χεντιέ τῆς Κυρίας μας	» 3,000
διὰ σφερλίδικα καὶ φεργίδαι	» 4,000
καὶ διάφορον εἰς αὐτὰ	» 500
διὰ ἀγαλίκι	» 1,000
καὶ διάφορον εἰς αὐτὰ	» 100
διὰ ἀηλίκια ρέστα	» 160
διὰ πιπιτριμὴ γρομισοῦ	» 1ῶ0
	<u>γρ. 50,530</u>

Τὰ ὅτι παραδίνω διὰ τὸν ἀντικρὸ λογαρισμὸν εἰς τὸν καθένα :

Εἰς μισὲ Μανώλη Σεβαστόπουλον, ὡς φαίνεται εἰς τὸ κατάστιχόν του μὲ τὴν ὑπογραφὴν του	γρ. 38,114
Εἰς τὸν Καπιτζεχαγῆ μας Νικολάικη Καστρινό, ὡς φαίνονται ἡ πόλιστες τοῦ καθενός	» 7,807
Ἐδωκα τὸν ὅμοιον μίαν πόλιτζα τῶν γρομματικῶν τοῦ Ἄνω Κάστρου	» 3,836
Ἐμέ ρησα τὸν ὅμοιον	» 773
	<u>γρ. 50,530</u>

Νικόλαος Λογοθέτης Καστρινό
καὶ Καπιτζεχαγῆς τῆς νήσου Ἐνδρου»

Βελιότερον, ἀποθανούσης τῆς Σάχ Σουλτάνας καὶ τῆς Ἐνδρου ὑπαχθείσης τῷ 1803 ὑπὸ τὸν Δεφτερδάρην τοῦ Ἰσράη Τζεδίδι Χουμαγιούν καὶ μετὰ τοῦτον ὑπὸ τὸν Ζαραφχανᾶ Ἐμίρην, ἐγένετο ἀκόμη περισσοτέρα αἰξίσεις τοῦ ποσοῦ τῶν καταβαλλομένων ὑπ' αὐτῆς φόρων, οἵτινες ἀνήλθον εἰς 45,000 τοῦ μεγάλου τεμεσοῦτιου, κατὰ τὸ ἐπόμενον τοῦ ἔτους 1820 ἔγγραφον, ὅπερ καὶ τοῦτο ἀπόκειται παρὰ τῷ γράφοντι :

«Ἡμεῖς οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι γέροντες καὶ προσιτώτες καὶ πάντες γενικῶς οἱ λοιποὶ κάτοικοι τῆς νήσου Ἐνδρου συμφωνοῦμεν σήμε-

1) Ἐμρι καὶ ὀρθότερον μρι εἶνε λέξις τουρκοπερσικὴ δηλοῦσα τὴν πρόσδον. Μάλι μρι εἶνε τὸ δέκανον καὶ μρι πεσχεσί εἶνε τὰ πρὸς τὴν ἐξουσίαν δῶρα.

ρον μεὰ τοῦ ἕψηλοτάτου, μεγαλοπρεπεστάτου καὶ πολυχρονίου ἡμῶν αὐθέντου Σαῖτ Χαιρουλάχ ἐφέντη, ναζίρη τοῦ δαφιλοῦς ζαρχανέ, διὰ μέσου τοῦ ἄρχοντος Κοτζάμπασή μας Μιχαήλ Βασιλείου Καϊρη καὶ πωλεῖ ἡ μεγαλειότης του εἰς ἡμᾶς τὸ ἰλιζάμι τοῦ τόπου μας διὰ τὸ χιλιοστὸν ὄκτακοσιοστὸν ἑκοστὸν πρῶτον ἔτος, λέγω ζάπτι, νόμιστρο, κουμέρκι, οὔσοῦρι, σπέζεξ, χαράτζι, καὶ ὅσα ἄλλα παλαιὰ δικαιώματα καὶ προνόμια τοῦ ἰλιζαμιοῦ τοῦ τόπου μας, ἔχων ἡμᾶς ἔλευθέρους καὶ ἀπὸ ζαεφὲ μπαχὰ καὶ τῶν φεργάδων καὶ τῶν μεντζηλίων, νὰ μὴ δίδωμεν εἰς αὐτὰ οὔτε ὀβολόν, κατὰ τὴν παλαιὰν συνθήειαν τοῦ τόπου μας· ταῦτα πάντα πωλεῖ εἰς ἡμᾶς γρόσια χιλιάδες τεσσαράκοντα πέντε, νοῦμερο γρ. 45.000, τὰ ὁποῖα ὑποσχόμεθα πάντες νὰ τὰ ἐμβιάσωμεν εἰς βασιλεύουσιν διὰ χειρὸς τοῦ ἄνωθεν Κοτζάμπασή μας περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. «Ὅθεν γέγονε τὸ παρὸν γράμμα ὑπογεγραμμένον ταῖς ἰδιόχειροις ἡμῶν ὑπογραφαῖς καὶ ἐδόθη τῷ ρηθέντι Κοτζάμπασή μας Μιχαήλ Βασιλείου Καϊρη, εἰς ἀσφάλειαν αὐτοῦ καὶ ἡμῶν».

Ἔπονται ἑκατὸν καὶ πέντε ὑπογραφαὶ τῶν γερόντων, προεστώτων καὶ ἄλλων κατοίκων τῆς Ἄνδρου, ἐν οἷς καὶ διαφόρων ὀφφικιούχων τῆς Μητροπόλεως Ἄνδρου, καθὼς καὶ τῶν ἐπιτρόπων Ἄνω Κάστρου Νικολάου Ντελλαγραμματικά καὶ Ἀμολόχου Φραντζέσκου Μαρμῆ.

Τῷ 1806 ὑπελογίσθη κατ' ἀποκοπὴν ὁ φόρος τῆς μετᾶξῃ, τὸν ὁποῖον ὑπεχρεοῦτο νὰ καταβάλλῃ ἡ Ἄνδρος κατ' ἔτος, εἰς γρόσια 5,000. Ἐν ἔτει δὲ 1808 κατέβαλεν ἡ νῆσος διὰ φόρον προβάτων καὶ αἰγῶν (προβατιάτικο) γρ. 1,500.

Ἄλλ' ἡ νῆσος εἶχε καὶ ἄλλας δαπάνας, εἴτε πραγματικὰς καὶ ἀναγκαίας, εἴτε καὶ δημιουργουμένους ἐκ τῆς ἰδιοτελείας τῶν ἐκάστοτε Κοτζαμπάσηδων. Ἔτσι τὸ καταβαλλόμενον ὑπὸ τῆς Ἄνδρου ὀλοκληρωτικὸν ποσὸν τῶν φόρων ἀνεβιάζετο εἰς 80,000 γροσίων, κατὰ τὸ ἐξῆς ἐν τῷ ὄρφειφ ὡσαύτως τοῦ γράφοντος ἀποκείμενον ἐγγραφον:

«† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐπιβεβαιοῖ ὅτι ἀπαρ-
ραλλάκτως μετεφράσθη.

«Μετὰφρασις τοῦ πουργιουρουλδίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ζαρχανέ ναζίρι ἐφένδη μας.

«Τιμιώτατε Μουχαμὲτ Ριζὰ ἀγᾶ, ζαπίτη τῆς διὰ βασιλικοῦ χαττίου ἀπὸ τοῦ δαφιλοῦς ζαρχανέ διοικονομουμένης νήσου Ἄνδρου, καὶ κοτζάμπαση καὶ πρόκριτοι τῶν ραγιαδῶν τῆς νήσου.

«Ἐπάνυγκες εἶναι νὰ γίνεται φροντίς καὶ ἐπιμέλεια εἰς τὰ περὶ ἀνέσεως καὶ ἡσυχίας καὶ διαφευδεύσεως τῶν ραγιαδῶν τῆς ρηθείσης νήσου. Προλαβόντως ἐδηλώθη ἡμῖν διὰ κοινῆς ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων διὸ ὁ κοτζάμπασης ἔκαμε τὴν διανομὴν τῶν ἀπαιτουμένων μισθῶν καὶ λοιπῶν ἐξόδων τῆς νήσου εἰς τοὺς ραγιαδες διὰ τὸ κθ' ἔτος, καὶ τὰ εὐόναξε, καὶ δὲν ἔμεινε νὰ δίδουν τίποτε, οὔτε ἀπὸ μισθῶν, οὔτε ἀπὸ ἐξόδα εἰς λογαριασμὸν τοῦ ρηθέντος ἔτους. ἀλλ' ἐξώφλησαν. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἐνδεχόμενον ὁ ρη-

θεις κοτζάμπασης, προβάλλοντες ὅτι ἔχει νὰ λαμβάνη ἀπὸ τοὺς περασμένους χρόνους, νὰ ρίψη ἄσπρα ἐπάνω εἰς τοὺς ρεαγιάδες καὶ κἀμνοντάς τα ταχσίλι (1) νὰ τοὺς ζημιώσῃ, πολλάκις καὶ ἐντόνως διὰ προηγουμένων ποιγορουλδίων μας ἐπροστάξαμεν νὰ μὴ ριφθῇ οὔτε ὀβολὸς εἰς τοὺς ρεαγιάδες λόγῳ παρελθόντων πακιγέδων (2). Εἶνε ὁμολογούμενον ὅτι ἐπαγροπνοῦμεν καὶ φροντίζομεν νὰ μὴ συμβαίη κανένα τοιοῦτον. Ἐδηλώθη ἡμῖν, ὅτι κατὰ τὸ κη' ἔτος ἐρρίφθησαν εἰς τοὺς ρεαγιάδες διὰ τοῦ κοτζάμπαση διὰ μιριά καὶ ἄλλα ἔξοδα τῆς νήσου ἑκατὸν πέντε χιλιάδες γροσσια καὶ κατὰ τὸ κθ' ἑκατὸν δέκα χιλιάδες καὶ ὅτι ἐκτὸς τούτων ὁ εἰρημένος κοτζάμπασης ζητεῖ καὶ ἤδη νὰ ρίψη εἰς τοὺς πτωχοὺς ρεαγιάδες καὶ νὰ συνάξῃ λόγῳ πακιγέδων τῶν παρελθόντων τούτων ἐτῶν ἄλλα σαράντα μία χιλιάδα καὶ τριακόσια ἑβδομήντα ἑν γροσσια.

Ὅθεν μετακαλέσαντες τὸν ἐνταῖθα ριὸν τοῦ εἰρημένου κοτζάμπαση Λινάρδον Καμπάνην ἐλάβομεν παρ' αὐτοῦ τὸ κατίστιχον τῆς διανομῆς, καὶ μελετήσαντες, καὶ ἀκριβολογήσαντες αὐτὸ εἶδομεν ὅτι τὸ ἐτήσιον μάλι μιρι καὶ λοιπὰ ἔξοδα τῆς νήσου συμποσοῦνται ἕως ἑβδομήντα πέντε χιλιάδες γροσσια, ἢ τέλος πάντων ὀγδόνητα χιλιάδες, καὶ τὸ ἐπέκεινα τούτου ἔγνωμεν ἀπὸ τὴν μελέτην καὶ ἀκριβολογίαν τοῦ καταστίχου ὅτι εἶναι προφανῆς ἀδικία, ὥστε ἀκοιτινόμενοι πρὸς αὐτὸν εἶπομεν, ὅτι ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ διακόσια δεκαπέντε χιλιάδες γροσσια ὅπου ἔδωκαν οἱ κάτοικοι εἰς δύο χρόνους λόγῳ μιριῶν καὶ ἄλλων δαπανημάτων εἶναι ὑπερπερισσοῦ ἀρκετὰ εἰς ἔξοικονόμησιν τῶν τοπικῶν ὑποθέσεων, δὲν ἐνδίδομεν παντελῶς εἰς τὸ νὰ ριφθῇ οὔτε ὀβολὸς ἐκ τῶν ἀνωτέρω σαρανταμῆς χιλιάδος τριακοσίων ἑβδομήντα ἑνὸς γροσίων, ὅπου ἀπαιτεῖ ὁ κοτζάμπασης ὡς πακιγέδες τῶν δύο τούτων παρελθόντων χρόνων, κατὰ τὸ ὕπερ ἐνεφάνισε κατίστιχον, καὶ ὅτι γίνεται ἀδικία πρὸς τοὺς πτωχοὺς· διὸ καὶ αὐτὸς ἠρκέσθη καὶ ἐπέισθη εἰς τὸ νὰ μὴν ζητῇ εἰς τὸ ἔξης ἀπὸ τοὺς ρεαγιάδες τὰ ἀνωτέρω λόγῳ πακιγέδων ἄσπρα. Οὕτω διευθετήθη ἡ ἐπίθεσις, γενομένης παρ' ἡμῶν μεγάλης φροντίδος εἰς ὑπεράσπισιν τῶν πτωχῶν.

«Ὅθεν πληροφοροῦμενοι ὅτι δὲν ἐνεδώκαμεν εἰς τὸ νὰ ριφθοῦν εἰς πτωχοὺς καὶ νὰ γένη ταχσίλι οὔτε ὀβολός, ἔξ ὧν ἐξήτει ὁ εἰρημένος κοτζάμπασης λόγῳ πακιγέδων τῶν παρελθόντων χρόνων σαράντα μῆς χιλιάδος τριακοσίων ἑβδομήντα ἑνὸς γροσίων, ἀλλ' ὅτι ἀφένθησαν ἐκ συγκαταθέσεως, νὰ μετακαλέσητε καὶ νὰ συνάξητε τοὺς προκρίτους τῶν κατοίκων καὶ νὰ κοινοποιήσητε εἰς αὐτοὺς ἑμμεριστάτως τὸ τέλος τῆς ὑποθέσεως. Καὶ ἐκτὸς τούτου νὰ προσέξητε εἰς τὸ νὰ μὴν ἦθελε ριφθῇ καὶ συναχθῇ ἕνεκα τοῦ τρέχοντος ἔτους λόγῳ μιριῶν καὶ ἄλλων δαπανημάτων τοῦ τόπου οὔτε ὀβολός ἐπέκεινα τῶν ὀγδόνητα χιλιάδων γροσίων, ἐπιμελούμενοι εἰς τὴν διαφένδουσιν τῶν ρεαγιάδων, ἐνεχείρων ὄντων τοῦ δημιουργοῦ Θεοῦ.

1) Ἡ λέξις ταχσίλι εἶνε τουρκικὴ, σημαίνουσα τὴν εἰσπραξίν. Ἡ φράσις «κἀμνοντάς τα ταχσίλι» σημαίνει «εἰσπράττων αὐτά».

2) Π α κ ι γ έ ς, λέξις τουρκικὴ, σημαίνουσα τὰ καθυστερούμενα.

Καὶ ἂν μέχρι τοῦδε συνήχθησαν ἐπέκεινα τῶν ὀγδόντα χιλιάδων γροσίων, νὰ ἐπιμεληθῆτε εἰς τὸ νὰ ἐπιστραφοῦν ἐνταυτῷ ἀπὸ τὸν ρηθέντα κοτζάμπασην καὶ νὰ δοθοῦν εἰς τὸν τόπον τους. Καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἐπιμελησθε εἰς τὸ νὰ φυλάττωνται οἱ ρεαγιάδες τῆς νήσου ἀπὸ ἀδικίας καὶ νὰ φροντίζετε περὶ τῶν ὅσα συντείνουν εἰς ἀσφάλειαν καὶ ἀνάπαισίν τους. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐξεδόθη τὸ παρὸν ποιηγορουλί, καὶ ἐστάλη. Ὅθεν μ' ὄλον ὁποῦ θέλει γίνεται προσοχὴ καὶ ἀκριβεία ἐνταῦθα εἰς τοὺς τρόπους καὶ κινήματα τοῦ διαληφθέντος κοτζάμπαση, μ' ὄλον τοῦτο καὶ ὑμεῖς οἱ ἀνωτέρω νὰ ἐξακριβώσητε ταχύτερον, ἂν ἐπιφέρῃ ὁ ρηθεὶς καμρίαν ἀδικίαν εἰς τοὺς ρεαγιάδες, καὶ ἂν δὲν φέρεται κατὰ τὸ καθήκον τοῦ ρεαγιαδικοῦ χαρακῆρος, καὶ νὰ τὸ ἀναγγείλητε πρὸς ἡμᾶς. Ἄν δὲ ἠθέλατε μανῆ ὅτι, χαριζόμενοι κατὰ τὸ παραμικρότερον, ἐγράψατε ἐναντίον τῆς ἀληθείας, νὰ εἴσθε πληροφορημένοι ὅτι θέλετε μεταμελησῆ ὅλοι σας. Ὅθεν ἀναλόγως φερόμενοι νὰ ἐξακολουθήσητε ἐμφορόνως εἰς τὰ γραφόμενα, ἀποφεύγοντες νὰ μὴν ἤθελε συμβῆ τὸ ἐναντίον.

Γῆ ἰε' ρεμεζάν ἐν ἔτει ἀπὸ ἐγείρας. . . (= + 1815)».

Ἄλλ' ὡς εἰθὺς κατωτέρω βλέπομεν, οἱ ὑπὸ τῆς Ἄνδρου καταβαλλόμενοι φόροι ἀνῆλθον μετ' οὐ πολὺ εἰς 110,750 γρόσιον (1).

Ὅρισθέντος τοῦ ποσοῦ τῶν εἰσπραχθέντων φόρων, ἐγένετο κατανομὴ αὐτοῦ εἰς ἕκαστον τῶν τεσσάρων τῆς νήσου μερῶν, ἦτοι τοῦ Κίστρου, τοῦ Ἄνω Κίστρου, τοῦ Ἀρνῆ καὶ τοῦ Ἀμολόχου, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστου τούτων. Τοῦτο ὀνομάζετο «Κουμπάρτο» (2).

Ἴδου ἡ κατανομὴ αὕτη κατὰ σφζόμενον παρὰ τῷ γραφοντι σημείωμα:

Τὸ μεγάλο κουμπάρτο	γρ. 110,750
Λαμβάνει ἡ Χώρα ἀπὸ τὸ τεμεσοῦτι	» 22,500
Καὶ ἀπὸ τὰ περισσεύματα ὁποῦ γίνονται τόσα εἰς 1125	
ὀνόματα πρὸς γρ. 23 : 20	» 26,438
	γρ. 48,938
Λαμβάνει τὸ Ἄνω Κίστρον ἀπὸ τὸ τεμεσοῦτι	» 11,250
Καὶ ἀπὸ τόσα εἰς ὀνόματα 775 πρὸς 23 : 20	» 18,198
	γρ. 29,448
Λαμβάνει ὁ Ἀμολόχος ἀπὸ τὸ τεμεσοῦτι	» 6,750
Καὶ ἀπὸ τόσα εἰς ὀνόματα 350 πρὸς γρ. 23 : 20	» 12,925
	γρ. 19,675
Λαμβάνει τὸ Ἀρνῆ ἀπὸ τὸ τεμεσοῦτι	» 4,500
Ἀπὸ τόσα εἰς ὀνόματα 350 πρὸς γρ. 23 : 20	» 8,225
	γρ. 12,725

1) Τὸ γρόσιον ἐτιμάτο τότε ἐν φρ. χρῆσοῦν. Βλ. Δ. Π. Π α σ χ ἄ λ η, Νομίσματα καὶ τιμὴ προϊόντων κατὰ διαφόρους ἐποχάς.

2) Προῦπολογισμός, κατενομή. Ἐξ τοῦ ἰταλ. compartire, διμερῶ, διανέμω, διαμοιράζω.

	γρ. 12,725
Τὰ ἄνωθεν τοῦ Κάστρου	» 48,938
» » » Ἄνω Κάστρου	» 29,448
» » » Ἀμολόχου	» 19,675
» » » Ἀρνᾶ	» 12,786
	γρ. 110,786

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἄνδρος ἦτο προνομικῶς ἀπηλλαγμένη τῆς ναυτικῆς στρατολογίας, τοῦτέστι τῆς ὑποχρεώσεως, ἦν ἄλλαι νῆσοι, ὡς ἡ Ὑδρα, Σπέτσα, Ψαρά, Κάσος καὶ Μύκονος ὑπέιχον παρέχουσαι ἄνδρας διὰ τὰ πληρώματα τοῦ τουρκικοῦ στόλου ἐξηγόραζε τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην διὰ τῆς καταβολῆς ἐτησίως χρηματικοῦ τινος ἀντισηκώματος ὑπὲρ τοῦ τουρκικοῦ στόλου, ὅπερ δὲν ἦτο μονίμως καθωρισμένον καὶ τοῦ ὁποίου ἐνίστε, ἐν καιρῷ εἰρήνης, ἀπηλλάσσετο καθ' ὀλοκληρίαν ἡ νῆσος κατοπιν ἐκλιπαρήσεων τῶν κατοίκων. Ἐν ἔτει 1789 ἐπλήρωνεν ἡ Ἄνδρος διὰ τοὺς μελᾶς χηδεῖς, ὡς ὠνομαζόντο οἱ ναυτικοὶ στρατεύσιμοι, δέκα πουργία, ἦτοι 5,008 γρόσια.

Καταθλιπτικώτερος ὄλων τῶν φόρων, καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ χαρακτῆρου, ἦτο ὁ τῆς δεκάτης, καὶ ὁ κατ' οὐσίαν δίκαιος, λόγῳ τῶν κατὰ τὴν εἰσπραξίν αὐτοῦ ἀσκουμένων καταλιέσεων.

Ἐπὶ τουρκοκρατίας ὑπῆρχε καὶ ὁ φόρος ὁ λεγόμενος Ρέσμι Ἀρουσάν, ἦτοι ὁ φόρος τῆς Παρθενοφθορίας τῶν Βυζαντινῶν, ὅστις δὲν ἐσήμαινε κατὰ τοὺς τελευταίους βυζαντινοὺς αἰῶνας ἡ τὴν καταβολὴν ὠρισμένου φόρου ἐπὶ τῇ τελέσει γάμου θυγατρὸς. Ἀλλὰ τοῦ φόρου τούτου, ὅστις ὑπῆρχεν εἰς τὰς νήσους ἐπὶ φραγκοκρατίας καὶ, ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ταπεινωτικὸς, ἀπειτέλει τὸ καλούμενον δίκαιον τῆς πρώτης νυκτός, ἡ Ἄνδρος ἦτο ἀπηλλαγμένη ἐπὶ τουρκοκρατίας, καθὼς καὶ ἄλλαι Κυκλάδες, λόγῳ τῶν ἐξαιρετικῶν προνομίων, τῶν ὁποίων ἀπῆλθον αὐταί.

Ἄλλ' ὁ φρικωδέστερος τῶν φόρων ἦτο τὸ ἀπαίσιον παιδομάζωμα. Καθ' ἕκαστον πέμπτον ἔτος Τοῦρκοι ἀγάδες ἐτέλουν ἐπιθεώρησιν τῶν Ἑλλήνων νεανίων καὶ ἀποσπῶντες ἀπὸ τῶν οἴκων αὐτῶν τὸ ἐν πέμπτον, τοὺς περικαλλεστάτους καὶ ρωμαλεωτάτους τῶν παίδων, ἀπῆγον αὐτοὺς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐκεῖ δὲ ἀνετρέφοντο ἐν τοῖς δουλαγωγείαις τοῦ σεραγίου οὕτως, ὥστε νὰ μεταβληθῶσιν εἰς φανατικούς Ὀθωμανοὺς. Ἐκ δὲ τῆς χριστιανικῆς ἐκείνης νεότητος ἐστρατολογοῦντο ὄχι μόνον οἱ γενίτσαροι, ἀλλὰ καὶ πολλάκις οἱ ἄριστοι καὶ ἀνώτατοι λειτουργοὶ τοῦ σουλτάνου. Ὀνομαστὸς δὲ Ἄγγλος φιλέλληνας παρετήρησε μετ' εἰγενοῦς ἀγριακτῆσεως, ὅτι ἐν τῇ μακρῇ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ταπεινώσει οὐδὲν ἦτο φοβερώτερον τῆς ἀπαθείας, μεθ' ἧς τοῦτο καθυπειάχθη εἰς τὸν φόρον ἐκεῖνον (1). Μόλις δὲ τελευτῶντος τοῦ 13' αἰῶνος κατηγορήθη διὰ παντὸς τὸ παιδομάζωμα,

1) G. Finlay, Greece under Ottoman and Venetian domination, σ. 38 καὶ 55 (ἔκδ. Tozer.

τουθ' ὄπερ ἠρέλησε μὲν πάντας τοὺς ὑποδούλους λαοὺς τῆς Τουρκίας, κατ' ἔξοχὴν ὅμως τοὺς Ἕλληνας. Ἐὰν αἱ Κυκλάδες ἦσαν ἀτηλλαγμένοι τοῦ παιδομαζώματος δὲν γνωρίζομεν. Ἀμφιβάλλομεν ὅμως, διότι οὐδαμοῦ γίνεται ρητὴ μνεία τοιαύτης τοσοῦτον σημαντικῆς ἔξαιρέσεως.

Αἱ ἐκ τῶν νήσων πρόσοδοι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὑπὲρ ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος.

Τὴν 12ην ἀπριλίου 1823 ὑπεβλήθη κατὰ πρότην φορὰν εἰς τὴν ἐν Ἄστρει Β' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικῆν Συνέλευσιν ὁ Ὑποθετικὸς Λογαριασμός, ἡτοι ὁ Προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἀπελευθερωθέντος ἕως τότε τμήματος τῆς Ἑλλάδος. Ὑπεβλήθη δὲ συνεπείᾳ τοῦ ἀπὸ 4 ἀπριλίου ἰδίου ἔτους ψηφίσματος τῆς αὐτῆς Συνελεύσεως. Τὸν Ὑποθετικὸν Λογαριασμὸν κατήρτισεν εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, ἀντιπροσωπεύουσα τὴν οὕτως εἶπεῖν ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ σημερινὴν ἐπιτροπὴν, κατὰ τὰ ἐν τοῖς συγχρόνοις Κοινοβουλίοις κρατοῦντα.

Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην συγκατελέγοντο μετὰξὺ ἄλλων καὶ οἱ Γεώργιος Σιοίνης, Ἀναστάσιος Κορηΐλιος, Ἰωάννης Κωλέττης, Κωνσταντῖνος Μαυρομυχάλης, στρατηγὸς Ἀναγνώστης Παλαγεωργίου (Ἀναγνωσταρῆς) καὶ ἄλλοι. Ἐκ τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐκ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου μετεῖχε τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης μόνος ὁ πληρεξούσιος Νάξου Νικόλαος Κόζος. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐπιτροπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν φαίνεται ἐλογεγραμμένος ὁ Ἰωάννης Κωλέττης, εἰς μὲν τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων κατώρθωσεν ἢ ἐπιτροπὴν νὰ προσεγγίσῃ ὅπωςδὴποτε εἰς τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὰ ἔσοδι ὅπως «ἐπειδὴ καμμίαν πληροφορίαν περὶ τῶν ἐθνικῶν κτημάτων καὶ περὶ τῶν ἰδιοκτησιῶν ἐν γένει δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν αὐτῆς ἢ ἐπιτροπῆς, δὲν ἠδυνήθη νὰ κάμῃ καμμίαν σκέψιν, ἀλλ' ὑπεχρεώθη νὰ λάβῃ γνώσεις παρὰ τῶν προϋχόντων παραστατῶν καὶ πληρεξουσίων μιᾶς ἐκάστης τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἐπικρατείας καὶ ν' ἀπεράσῃ τόσα, ὅσα αὐτοὶ ἐπρόβαλαν».

Κατὰ τὴν ὄρθην λοιπὸν ταύτην, τὰ ἐκ τῆς νήσου Ἄνδρον ἐτίθια ἔσοδα, τὰ ἐκ τοῦ ἀνυδεζαίου, ὡς ἐλέγοντο, ὑπελογίζοντο εἰς 50,000 γροσίων. Εἰς τὸ αὐτὸ δὲ ποσὸν ὑπελογίσθησαν καὶ τὰ ἐκ τῆς Νάξου. Διὰ μεγαλυτέρων ποσῶν ἐπεβαρύνθησαν δύο μόναι νῆσοι ἐκ τῶν Κυκλάδων. Ἡ Τήνος καὶ ἡ Σαντορίνη, αἵτινες ὑπεχρεώθησαν νὰ συνεισφέρωσιν ἐτησίως, ἢ μὲν Τήνος 100,000, ἢ δὲ Σαντορίνη 90,000 γροσίων. Ὅλοι αἱ λοιπαὶ Κυκλάδες ὑπελογίζοντο διὰ μικρότερα ποσά, ἢ Πάρος διὰ 40,000, ἢ Κέα 25,000, ἢ Σίφρος 22,000, ἢ Μύκονος καὶ ἢ Κύθνος ἀνά 20,000, ἢ Μήλος 16,000, ἢ Ἴος 15,000, ἢ Ἀμοργὸς 10,000, ἢ Σέριφος 9,000, ἢ Φολέγανδρος 7,000, Σίκινος 6,000, ἢ Ἀνίφη 5,000, ἢ Κίμωλος 4,000 καὶ ἢ Ἀντίπαρος 2,500 (*).

1) Α. Ζ. Μάμουκα. Τὰ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, τ. Γ', σ. 25-7.

Οί ἔγγειοι δὲ φόροι, οἱ τελωνιακοὶ καὶ τὰ νόμιστρα ἐξεμισθοῦντο κατὰ τὰ ἀνάκαθεν ἀρχαῖα ἔθιμα τῶν νήσων, κατηργήθη δ' ἀμέσως ὁ ἐπὶ τῆς δουλείας ἐπαχθεὶς κεφαλικὸς φόρος, τὸ χαράτσιον.

Ἐκ τῆς Σύρου οὐδὲν προϋπελογίζετο ἔσοδον, καθ' ὅσον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Σύρα, ὡς ὠνομάζετο τότε, ἦτο ἀκόμη ὀλιγάνθρωπος καὶ περιωρισμένη εἰς μικρὰν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς νήσου κωμόπολιν, ὕπου ἡ σημερινὴ Ἐπάνω Σύρα, οἰκουμένη ἀποκλειστικῶς ὑπὸ δυτικῶν τῶ θρησκειῶμα, δυσμενῶς διακειμένων πρὸς τὸ ἀγωνιζόμενον ἔθνος.

Τῷ 1823 ἀπεφασίσθη ὅπως αἱ πρόσοδοι τῶν νήσων, αἱ μόναι θεικαί, τὰς ὁποίας εἶχε τότε τὸ ἀγωνιζόμενον ἔθνος, διατεθῶσιν ὑπὲρ τοῦ στόλου, καθὼς καὶ ποσὸν 300,000 γροσίων, ὅπερ θὰ ἐλαμβάνετο ὡς δάνειον ἀπὸ τὰς εὐκαταστάτους τῶν νήσων καὶ ἀπὸ τὰ μοναστήρια (1). Ἔτσι καὶ αἱ ἐκ τῆς Ἀνδρου πρόσοδοι διετέθησαν πρὸς τὸν ἄνω σκοπὸν, ὡς πληροφροῦμεθα καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς ἀνεκδότων ἐγγράφων, τῶν ὁποίων τὰ ἀρχεῖνα σώζονται παρὰ τῷ γραφεῖντι :

Ἄριθ. 137
τοῦ πρωτοκόλλου

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τὸν Ἐπίτροπον, ἱερεῖς καὶ λοιποὺς οἰκοκυραίους τῆς Ἀμολόχου.

Ἐπειδὴ ἐτοιμάζεται ἡ ἐχθρική ἀρμάτα νὰ εἴγῃ διὰ νὰ κτυπήσῃ τὰ νησιά, ἡ ὑπερτάτη διοίκησις ἐπρόσταξε νὰ ἐτοιμασθῇ καὶ ὁ ἐλληνικὸς στόλος διὰ νὰ εἴγῃ καὶ νὰ χαλάσῃ τὰ πιάνα τοῦ ἐχθροῦ καὶ διὰ νὰ μὴν ἀκολογηθῆσιν κανένα ἐμπόδιον. ἐδόθη προσταγὴ εἰς ὅλα τὰ νησιά νὰ συναχθοῦν γρόσια ὅθεν ἀπὸ τὴν Ἀνδρον ἐζήτησαν μόνον 20,000 γρόσια, τὰ ὁποῖα θέλουσι πιασθῆναι εἰς τὸν λογαριασμὸν τοῦ ἐρχομένου δοσίματος· αὐταῖς λοιπὸν ταῖς εἴκοσι χιλιάδες μοιράζοντές τας κατὰ τὴν τῆξιν ἔπρσαν εἰς τὸ μέρος σας τρεῖς χιλιάδες γρόσια, τὰ ὁποῖα εἰς δεκαπέντε ἡμέρας ἀπὸ τὴν σήμερον νὰ τὰ ἐτοιμάσετε χωρὶς ἄλλο ὅπως ἠμπορέσετε ἐπειδὴ καὶ θὰ περάσουν κερήβια νὰ τὰ πάρουν, καὶ ὅποιο μέρος δὲν θὰ τὰ ἔχῃ ἔτοιμα θὰ εἴγῃ ἀπὸ ἔξοδα ὅποιοις λοιπὸν ἀπὸ λόγου σας ἔχει τὸν τρόπον ἃς δώσῃ ὅσα εἴμπορεῖ καὶ εἰς τὸν κερὸν τοῦ δοσίματος τὰ παίρνει. Ἐπιμεληθῆτε λοιπὸν νὰ τὰ οἰκονομήσετε ὅπως ἠμπορέσετε, διὰ νὰ μὴν πειραχθῆτε, καθὼς ἀπεράσατε ἤσυχα καὶ προτιήτερα, καὶ μένομεν.

Τῇ 31 μαρτίου 1823
Ἐν Κάστρῳ

Ὁ Ἐπαρχὸς Ἀνδρου
(Τ.Σ.) *Κωνστ. Ράδος*

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Βαπτιστῆς Δρόσος

1) Ν. Σ π η λ ι ἄ δ ο υ : Ἀπομνημονεύματα τ. Α', σ. 519 καὶ τ. Β', σ. 61.

Τῷ 1825 ὁ Ἀντώνιος Μάρκου καὶ ὁ πρῶν ἑπαρχος Ἄνδρου Κωνσ. Ράδος (1) διωρίσθησαν μέλη τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς εἰσπραξίν τοῦ πρὸ μικροῦ θεσπισθέντος νέου ἐκ τῶν ἑλληνικῶν νήσων ἐράνου, προορισμὸς τοῦ ὁποῦ ἦτο ὡσαύτως ἡ ἐνίσχυσις τοῦ στόλου διὰ τῆς κατασκευῆς πυρπολικῶν. Ἄμα δὲ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων τῶν οἱ εἰρημένοι ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς Σύρου τὴν 4 Σεπτεμβρίου 1825 τὸ ἐξῆς ἔγγραφον πρὸς τὸν ἑπαρχον (2) καὶ τοὺς ἐπιστατοδημογέροντας Ἄνδρου :

1) Ὁ Ἀντώνιος Μάρκου, Ὑδραῖος κατέλαβεν ἐπὶ Ἐπαναστάσεως διαφόρους διοικητικὰς θέσεις, προστατευόμενος ὑπὸ τῶν Κουντουριωτῶν. Τῷ 1824 διατελῶν ἑπαρχος Νάξου ἦλθεν εἰς προστριβάς μετὰ τὸν μητροπολίτην Νάξου Ἱερόθεον, ζητοῦντα νὰ παραδοθῇ αὐτὸν τὸ ὑπὸ τοῦ Μάρκου αὐθαίρετως καταληφθὲν καὶ ὡς ἰδιαιτέρον οἰκημὰ του χρησιμοποιούμενον μητροπολιτικὸν μέγαρον τῆς Νάξου, ὅπερ ἀπὸ μακροτάτου χρόνου ἦτο τοιοῦτον. Ὁ Ἱερόθεος ἦτο ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων καὶ πατριωτικωτέρων ἀρχιερέων, καὶ προσέφερε σημαντικὰς εἰς τὸ ἀγωνιζόμενον ἔθνος ὑπηρεσίας, ἀλλ' ὁ ἑπαρχος Μάρκου ποικίλας ἐχόρευε κατ' αὐτοῦ διαβολὰς, χαρκτηρίζων αὐτὸν ὡς ἀντιδρῶντα εἰς τὸν ἀγῶνα. Βλ. Ἀρχεῖον Ὑδρας, δημοσιεύμενον ὑπὸ Ἀ ν τ ω ν . Λ ι γ ν ο ὦ , τ . Ι ' (1824), ἐν Πειραιεὶ 1928, σ. 4—7. 12—3, 14—17, 31, 88, 205. 253—8 καὶ τ. ΙΕ'. σ. 467. Κατὰ τὸ ἔτος 1827 ὁ Μάρκου ἦτο διοικητὴς τῆς νήσου Ἄνδρου.

Ὁ δὲ Κωνσ. Ράδος, ἐκπαιδευθεὶς ἐν Πίζῃ τῆς Ἱταλίας, διετέλεσε κατὰ τὰ ἔτη 1832 καὶ 1833 ἑπαρχος Ἄνδρου καὶ εἰτα Τριπόλεως, ἐπὶ Καποδιστριαῖο δέ, τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας τοῦ ὁποῦ ἀπῆλασε, διοικητὴς Ναυπλίου, εἰτα ἑκτακτος ἐπίτροπος Ἀργολίδος, ἐπίτροπος τοῦ Κράτους ἐν τῇ Δυτικῇ Στερεῇ Ἑλλάδι καὶ τέλος ἰδιαιτερός ταμίης τοῦ Κυβερνεῖου. Ἐξελέγη δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ διὰ πληρεξουσίας εἰς τὰς ἐν Ἀργεὶ Συνελεύσεις. Δολοφονηθέντος τοῦ Κυβερνήτου τῷ 1831 παρηγκωνίσθη ἐπὶ μακρόν, ἀλλὰ κατόπιν, τῷ 1847, διετέλεσε νομάρχης τῶν Κυκλάδων, ὑπηρετήσας δ' ὡς τοιοῦτος καὶ εἰς ἄλλους νομούς. Λέγεται ὅτι ὁ πρῶτος ποῦ ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν τῆς συστάσεως τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ἦτο ὁ Κωνστ. Ράδος καθ' ὃν χρόνον διέμενε εἰς Μόσχαν περὶ τὸ 1812.

2) Ἐπαρχος Ἄνδρου ἦτο τότε ὁ ἐξ Ἀμπελακίων τῆς Θεσσαλίας Ἦβος Ρήγας, ἰκανῆς μορφώσεως ἀνὴρ, ὅστις διετέλεσε καὶ μέλος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, κατηχηθεὶς τῷ 1819. Ἀρχομένου τοῦ πρώτου ἔτους τῆς Ἐπαναστάσεως ὁ ἐν Πάτραις Γενικός Πρόξενος τῆς Ρωσσίας Ἰωάννης Παπαρηγόπουλος ἀνέθηκεν εἰς τὸν Ἦβον Ρήγαν ἀποστολὴν πρὸς τοὺς ἐν Ζακύνθῳ μεμνημένους εἰς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν Στεφάνου. Ἰατρὸν Πεῦλον Βούτον, Δραγῶνα, Π. Λεονταρίτην, ἰατρὸν Καλύβαν καὶ φαρμακοποιὸν Διονύσιον Δαμοιλιάνον πρὸς συλλογὴν χρημάτων διὰ τὸν ἐν Ἀκαρνανίᾳ ἀγῶνα, δι' ὃν δὲν ὑπῆρχον ἐπαρκεῖς πόροι. Συνήχθησαν δὲ πρᾶγματι μεταξὺ ἐμπέισταν προσώπων ὑπερὶ τὰς 3,000 τάλληρα, ἅτινα διὰ τοῦ Ἦβου Ρήγα καὶ τοῦ μετ' αὐτοῦ Δημητρίου Σηρίγου παρεδόθησαν εἰς τοὺς ὄπλαρχηγούς· Τζόγγαν. Μακρῆν καὶ Βαρνακιώτην. Διαρκούντος δὲ τοῦ 1821 εὐρίσκομεν τὸν Ἦβον Ρήγαν πρόεδρον τῆς διοικήσεως τὸ Μεσολόγγιον Ἐφορείας. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐτοποθετήθη ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου, οὗτινος ἦτο στενὸς φίλος, πρὸ τῆς μεταβάσεως τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς Μεσολόγγιον πρὸς διοργάνωσιν τῆς ἐν πλήρει ἀναρχίᾳ διατελούσης Αἰτωλοακαρνανίας. Ἀλλ' ὁ Ἦβος Ρήγας παρὰ τὸν ἀγαθὸν χαρακτῆρα του καὶ τὰ προσπαθείας του, στερούμενος τῆς ἀπαιτουμένης ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπιβολῆς δὲν ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν δεσπινῶν Αἰτωλοακαρνανίων. Βλ. Π. Χι ῶ τ ο υ : Ἱστορ. τοῦ Ἰονίου Κράτους (1815—1864), τ. Α'. ἐν Ζακύνθῳ 1874, σ. 396.—Σ π. Π. Ἀ μ π ρ ο υ : Χειρόγραφοι ἐφημερίδες τοῦ Ἀγῶ-

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς Κοὺς Ἐπαρχὸν καὶ Ἐπιστατοδημογέροντας τῆς Ἐπαρχίας Ἀνδρου.

Διορισθέντες κατ' ἐπιταγὴν τῆς Σ. Διοικήσεως ὑπ' ἀρ. 11219 διὰ νὰ συνάξωμεν τὸν ἐσχάτως θεσπισθέντα ἔρανον ἐκ τῶν ἑλλην. νήσων, σὰς εἰδοποιοῦμεν τὴν ἐνταῦθα ἀφίξιν μας, καὶ μ' ὄλον ὅτι εἰδοποιήθητε ἐγκαίρως διὰ τοῦ ἐξόχου Ὑπουργείου τῆς Οἰκονομίας περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ἐράνου, ὅτι δηλ. προσδιωρίσθη διὰ κατασκευὴν πυρπολικῶν, καὶ τούτου ἔνεκα πρέπει νὰ ἐνεργήσητε μὲ τὴν ἀπαιτούμενην ἐπιμέλειαν τὴν σύναξιν τοῦ ἀναλόγου σας γρ. 23,500, προτρέπεσθε καὶ παρ' ἡμῶν νὰ ἐπιμεληθῆτε παντοίοις τρόποις τὴν ταχεῖαν σύναξιν τοῦ διαλειφθέντος ἀναλόγου σας, καθότι γνωρίζετε τὴν κατεπίγουσαν ἀνάγκην τῆς πατρίδος, καὶ τὴν ἐκ πείρας ἐλπιζομένην ὠφέλειαν τῶν πυρπολικῶν, περὶ τῶν ὁποίων πρὸ πάντων πρέπει νὰ φροντίσωσιν οἱ κάτοικοι τῶν νήσων, μὴ φειδόμενοι καὶ τῆς μεγαλυτέρας θυσίας. Προσέξατε λοιπὸν νὰ μὴ συμβῆ ἕκ μέρους σας ἡ παραμικρὰ ἀμέλεια ἢ ἀδιαφορία, ἀλλ' ὄλαις δυνάμεσι καὶ τρόποις νὰ προετοιμάσητε τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς ἐπαρχίας σας, ὥστε εἰς τὴν αὐτόθι διάβασίν μας νὰ μᾶς τὰ παραδώσητε εἰς τριῶν ἡμερῶν διάστημα, καθότι εἰς τὸ ἐναντίον, παρεκτὸς ὅτι θέλει ἀδικηθῆ ἢ πατρις ἐκ τῆς ἀφιλοπάτριδος ἀδιαφορίας τῶν αὐτόσε, συνεπισύροντες τὴν ἀγανάκτησιν τῆς Σ. Διοικήσεως, θέλουσι κινυποβληθῆ νὰ ὑποφέρουν καὶ ὅσα ἔξοδα θέλουν ἀκολουθήσει τῆς πολεμικῆς γολέτας καὶ τῆς συνοδευούσης μας ἐκτελεστικῆς δυνάμεως ἂν ὄμως καὶ εἰς τὰς ἐργασίας σας ἀπαντήσητε ἀπειθεῖς τινας, ἢ δι' ἀνεργείας ἰδιοτελῶν καὶ κακῶν πατριωτῶν δυσκολίας, τοὺς τοιούτους (ἂν κακῇ τύχῃ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐπαρχίαν σας) θέλετε μᾶς γνωστοποιήσει κατὰ τὴν αὐτόθι ἀφίξιν μας νὰ τοὺς συλλάβωμεν διὰ νὰ λάβωσι τὴν ἀνήκουσαν αὐτοῖς ποινὴν, κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς Σ. Διοικήσεως.

Πρὸς τοὺτοις θέλετε εἰδοποιήσει καὶ τὸν πανιερώτατον ἄγιον Ἀνδρου, ἵνα προετοιμάσῃ τὸ ἀνάλογόν του γρ. 5,500: καὶ βέβαιοι ὄντες ὅτι θέλει δεῖξει τὴν ἀνήκουστον προθυμίαν, διότι θὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τοιοῦτον σωτήριον σκοπὸν, θέλει γίνῃ καὶ παράδειγμα εἰς τοὺς ἐπαρχιώτας.

Τῆ 4 Σεπτεμβρίου 1825: Σύρα.

Ὁ Γραμματεὺς
Γ. Μωραϊτᾶκης

Ἡ Ἐπιτροπὴ
Ἀντώνιος Μάρκου
Κωνστ. Ράδου

Ἄλλὰ καὶ οἱ πρόκριτοι τῶν ναυτικῶν νήσων Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Φαρῶν ἀπηύθυναν δλίγους μῆνας πρότερον πρὸς ἀπάσας τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου τὴν ἐξῆς διακήρυξιν:

Ἀδελφοὶ Νησιῶται,

Ἡ σεβαστὴ προσωρινὴ Διοίκησις, θέλουσα μὲ πατρικὴν προμήθειαν νὰ προοικονομήσῃ τ' ἀναγκαῖα πρὸς τὴν ἔκπλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου,

νος, ἐν «Νέφ Ἑλληνομνήμονι», τ. Α' (1904), σ. 456.—Σ π. Τριχοῦ πη: Ἱστορ. τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως, τ. Β', σ. 81 ἐκδ. Γ'.

διώρισε καὶ πέμπει πρὸς τὰς νησιωτικὰς ἐπαρχίας ὅλας ἐπιτροπὴν πληρεξουσίων, συγκειμένων ἀπὸ ἀνδρῶν ἀξίους καὶ ἐναρέτους ἐκ τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, διὰ νὰ περιορίσῃ μὲ φρόνιμον οἰκονομίαν τὰ ἔξοδα, καὶ νὰ συνάξουν τὰς νομίμους προσόδους ἐκάστης ἐπαρχίας.

Ἄδελφοὶ Νησιῶται! Ἐφέτος ὁ ἐχθρὸς μέλλει νὰ κάμῃ ἐναντίον μας τοὺς τελευταίους ἀγῶνας του· θέλει μεταχειρισθῆ εἰς αὐτοὺς τὰς δυνάμεις του ὅλας, καθότι, ἐν δὲν μᾶς νικήσῃ ἐφέτος, οὔτε ἐλπίδα ἔχει πλέον διὰ νὰ ἀντιπαραταχθῆ μὲ ἡμᾶς. Ἡμεῖς, θεῖα χάριτι, τὸν ἐνίκησαμεν καὶ ἐματαιώσαμεν τοὺς σκοπούς του, ὁσάκις ἠδυνήθημεν νὰ κινήσωμεν τὰ πλοιά μας κατ' αὐτοῦ· ἄς κάμωμεν καὶ ἐφέτος ὅλα τὰ δυνατὰ μας. Ἡμεῖς ἀφιερώσαμεν καὶ ἐφέτος τὰ καρῖβια μας καὶ τοὺς ναύτας μας. Σεῖς δὲ προθυμοποιηθῆτε νὰ ἐκτελέσητε ἀκριβῶς τὰς ἐπιταγὰς τῆς Διοικήσεως. Οὗτος εἶναι ὁ μόνος δρόμος διὰ ν' ἀσφαλίσωμεν μίαν φορὰν διὰ πάντα τὰς ἰδιοκτησίας μας, τὰς οἰκογενεῖάς μας, τὰ τέκνα μας, τὴν ὑπαρξίν μας, καὶ διὰ νὰ ἴδωμεν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος τέλος πάντων ἀνεξάρτητον, καὶ τὴν χριστιανικὴν ἡμῶν πίσιν θριαμβεύουσαν κατὰ τῶν βαρβάρων ὁπαδῶν τοῦ ψευδοπροφήτου.

Ὅποιος ζητήσῃ νὰ μᾶς μακρύνῃ κατὰ τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τὸν σωτήριον τοῦτον δρόμον πρέπει νὰ νομίζεται ἐχθρὸς τῆς ὑπάρξεώς μας, τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως καὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ὡς τοιοῦτος δὲ θέλει καταδιωχθῆ δικαίως ἀπὸ ὅλας τὰς ἐθνικὰς δυνάμεις, καὶ θέλει τιμωρηθῆ μὲ ὄλην τὴν ἀσστηρότητα τῶν νόμων.

21 ἰανουαρίου 1824.

Τὴν 24 αὐγούστου 1824 ὁ ἑπαρχος Ἄνδρου Ἡβὸς Ρήγας ἔγραψε πρὸς τὸν ἐκλεγέντα τότε κατ' ἐπανάληψιν πληρεξούσιον Ἄνδρου Θεόφιλον Καίτην, διαμένοντα προσωρινῶς εἰς Σύραν:

«Ἡ Ἐπαρχία κατὰ τὸ παρὸν εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ, τὸ ἀντιδέκατον συνάξεται, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θέλουν μείνει εἰμὴ ὀλίγα τζουρούτικα (1), ὡς εἶνε γνωστὸν ὅτι μένουν πάντα· ὅθεν καὶ ἀναμένομεν τὴν διαταγὴν τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως νὰ στείλωμεν τὰ μετρητὰ διὰ ὅπου μᾶς διατάξῃ. Ἡ σεβαστὴ διοίκησις τοῦλάχιστον καὶ διὰ ἐφέτος νὰ λάβῃ εὐσπλαγγίαν διὰ τοὺς ἐντοπίους τούτους νὰ ἀφήσῃ γρόσια 5 χιλιάδες διὰ τοπικὰ ἔξοδα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἐπαρχίου· διότι ἐρροφῆθησαν εἰς τὸ κουμπάρτο (2) κοντὰ εἰς τὰ τζουρούτικα ὅπου θέλουσι μείνει ἀσύνακτα. καὶ ἀπὸ κουμέρσι (3) ὅπου ὑπέθεσαν γρόσια 2 χιλιάδας δὲν θέλει ἐμβῆ οὔτε παρὰς... Ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπόσχεται ὅτι ὁ τόπος δὲν ἔχει νὰ ὑποφέρῃ ἄλλα

1) Σάπια, ἐκεῖνα τῶν ὁποίων ἡ εἰσπραξις εἶνε λίαν ἀμφίβολος. Λέξις τουρκ.

2) Κουμπάρτο=προϋπολογισμός. Ἐκ τοῦ ἰταλ. *compartire*, διαιρῶ, διαμοιράζω.

3) Κουμέρσιον. Λέξις ἐκ τῆς λατινικῆς παρελημμένη, δηλοῦσα τὸ τελωσιον ἅμα καὶ τὸν φόρον τὸν τελωνειακόν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, παρ' ὧν πορῆλαβεν αὐτὴν καὶ ὁ τουρκοκρατούμενος Ἕλλητισμός.

ἔξοδα, οὔτε εἰς τὰ παραπλέοντα ἑλληνικὰ πολεμικὰ καὶ καταδρομικὰ πλοῖα, οὔτε εἰς τοὺς διαβαίνοντας ἐντεῦθεν στρατιώτας, ἀφοῦ ἤθελαν δώσει τὰς 50 χιλιάδας γρόσια τοῦ ἀντιδεκάτου σῶα, ἕως σήμερον ὁμοῦ ἔχουν καὶ τὰ πλοῖα βόδια πάμπολλα παρμένα ἐβγαίνοντας μὲ ταῖς βάρκαις εἰς τὰ ἀκρωτήρια καὶ γιδοπρόβατα ὄχι ὀλίγα, καὶ ὄντες πένητες καὶ πτωχοί, ἰσπερημένοι ἄλλος τὸ βόδιον καὶ ἄλλος τὸ πρόβατόν του, καίτοι ζωντανοὶ ἀπεθαίνουν καθ' ἑκάστην· διὸ ἀνάγκη νὰ γείνη ἡ οἰκονομία νὰ μείνουν τοπικὰ ἔξοδα διὰ νὰ τοὺς ἐξοικονομήσωμεν καὶ αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς προφυλιξώμεν ἀπὸ ἐπομένας καταχρήσεις. Ὁ τύπος ἀδιάκοπα τοιαῦτα βάρητα ὑπέφερε καὶ ὑποφέρει· δὲν σῆς ἐπείνομαι καθότι καὶ φιλογενῆς καὶ φιλόπατρις ὢν δὲν θέλει ἀμελήσετε νὰ βεβαιώσετε τὴν Σ. Διοίκησιν περὶ πάντων».

Καὶ ἐνεκρίθη μὲν ἡ αἰτήσις ὅπως ἀφεθῶσι τὰ αἰτηθέντα 5 χιλιάδες γρόσια διὰ τοπικὰ ἔξοδα, ἀλλ' ἡ διαταγὴ ἐλήφθη μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐξ Ἄνδρου τῆς εἰσπραξίσης τὸ ἀντιδέκατον τῆς νήσου ἐπιτροπῆς, διὸ καὶ οἱ κάτοικοι ἐζήτησαν παρὰ ταύτης τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ποσοῦ τούτου, «τοῦ ὁποίου ἡ οἰκονομία ἄλλοθεν ἦτον ἀδύνατος», διὰ τῆς ἐξῆς ἀναφορᾶς τῶν :

Πρὸς τὴν εὐγενεστάτην ἐπιτροπὴν τῶν νησιακῶν ἐπαρχιῶν

Εἰς Μύκονον

Εὐγενεστάτη ἐπιτροπὴ τῶν νησιακῶν ἐπαρχιῶν! Ἡ σεβαστὴ Διοίκησις διέταξε νὰ μᾶς ἀφήσητε γρόσια 5 χιλιάδες ἐκ τοῦ ἀντιδεκάτου μας διὰ τὰ τοπικὰ ἔξοδα· ἀλλ' ἡ εὐγενεία σας εἶχετε ἀναχωρησεῖ ἐντεῦθεν ὅτε μᾶς ἤλθεν ἡ διαταγὴ, καὶ ἐπειδὴ αὐτῶν ἡ οἰκονομία νὰ γείνη ἄλλοθεν εἶναι ἀδύνατον, ὡς θέλει σῆς γράψει καὶ ὁ εὐγενέστατος ἐπαρχὸς μας, διὰ τοῦτο τὸν ἐπαρακαλέσαμεν νὰ σταλθῇ εἰς τὴν εὐγενείαν σας ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς του κ. Σταμάτης Ψωμᾶς, μετ' αὐτοῦ καὶ εἰς τῶν προκρίτων μας, ὁ κ. Νικόλαος Καμπανάκης (1), διὰ νὰ σῆς φέρουν τὴν διαταγὴν αὐτήν· διὰ τῆς ὁποίας τὴν ἐκπλήρωσιν παρακαλοῦμεν τὴν φιλογενειάν σας νὰ συντρέξετε ὡς φιλογενεῖς καὶ πατριῶται, καθότι ἤξεύρετε ἐκ τῆς θέσεως ἡ νῆσός μας εἰς τί ἔξοδα καθημερινὰ ὑπόκειται, ὡς καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἐπακριβῶς θέλουν σῆς ἀναφέρει· ὅθεν καὶ μένομεν.

Ἐν Ἄνδρῳ, τῇ 29 Ὀκτωβρίου 1824

Ἀδελφικοσπασζόμενοι σας οἱ πατριῶται

Ἐπονται 20 ἰδιόχειροι ὑπογραφαὶ προκρίτων τῆς Ἄνδρου

Ἐν τούτοις τὰ χρήματα ταῦτα δὲν ἐπληρώθησαν, διὸ καὶ ὁ ἐπαρχὸς Ἡβὸς Ρήγας ἔγραψε τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1824 πρὸς τὸν παραστάτην τῆς Ἄνδρου Θεόφιλον Καίρην εἰς Ναύπλιον : «...ὑπομονή, διότι δὲν ἠδυνήθητε νὰ λάβετε τὴν διὰ τὰς 5 χιλιάδας γρ. διαταγὴν πρὸς τὸ τελωνεῖον

1) Ὁ Νικόλαος Καμπανάκης ἦτο υἱὸς τοῦ ἐξ Ἀηδονίων τοῦ Κορθίου πολ-
λάκις διατελέσαντος κοιζάμπαση Γιαννάκη Καμπανάκη καὶ ἀδελφὸς τοῦ Λεοναρ-
δάκη Καμπανάκη, διατελέσαντος ἐπαρχιακοῦ δημογέροντος, πληρεξουσίου εἰς τὰς
ἐπὶ ἐπαναστάσεως Ἐθνικὰς Συνελεύσεις καὶ πρώτου δημάρχου Κορθίου.

τῆς Σύρας, καὶ ἄν αὐτὸ μεταπωληθῆ καιροφυλακτεῖτε, παρακαλοῦμεν, ὅπου ἂν συμπέση περίστασις δεξιῶ πάλιν νὰ τὴν ζητήσετε. Εἰδὲ πρέπει ὅμως εἰμπορέσωμεν νὰ οἰκονομηθοῦμεν καὶ νὰ ληφθοῦν μόνον εἰς τὸ ἐρχόμενον ἀνιδέκατον».

Τὴν 17 Ἰανουαρίου 1825 ἔγραφε πάλιν ὁ ἑπαρχος πρὸς τὸν Θεόφιλον Καίτην : «...Εἰς τὴν Ἄνδρον ποτὲ δὲν ἀπέφυγον ἀπ' ἐκεῖνα ὅπου ἡ Σεβαστὴ Διοίκησις τοὺς ἐπρόσταξε κοὶ εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι πλέον τιμῶς καὶ εἰλικρινῶς ἐπλήρωσε πάντοτε ἀπὸ κάθε ἄλλην νῆσον... Τὰ γρόσια 5,000 ὅπου ἡ Σεβαστὴ Διοίκησις ἐχάρισεν εἰς τὴν νῆσον ἐφέτος ἐπειδὴ καὶ δὲν τὰ ἐλάβαμεν ἕως τώρα μὴ ἔχοντας τὸν τρόπον ἀπὸ κανέν μέρος, μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ἐνεργήσητε δευτέραν προσταγὴν διὰ νὰ τὰ λάβωμεν ἀπὸ τὸ ἐρχόμενον ἀνιδέκατον ἴσως μᾶς χάριση καὶ διὰ ἐφέτος ἄλλα τόσα ὅπου νὰ θεμελιώσωμεν σχολεῖον καλὸν εἰς τὴν Ἄνδρον μὲ τὴν ποσότητα αὐτὴν».

Τὴν 22 Ἰανουαρίου 1825 ἔγραφεν πάλιν ὁ ἑπαρχος Ἦβος Ῥήγας πρὸς τὸν Θεόφιλον Καίτην : «... Τὸ μόνον καλὸν ὅπου διὰ τὴν Ἄνδρον εἶναι δυνατόν νὰ ὀργανίσητε εἶναι διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Διοίκησις ἀπ' αὐτοῦ τὴν ποσότητα τοῦ ἀνιδεκάτου ἢ 50 ἢ 60 χιλ. γρόσια χωρὶς νὰ ἔλθῃ ἐπιτροπή, ἀλλὰ μία προσταγὴ εἰς τοὺς κατοίκους καὶ εἰς τὸ Ἐπαρχεῖον νὰ τὰ συνάξῃ καὶ νὰ τὰ στείλῃ ἐν καιρῷ πρὸς τὴν Σεβ. Διοίκησιν ὅταν ὅμως καταντήσῃ νὰ ἔλθουν Χῖοι καὶ Ὑδραῖοι νὰ τὰ συνάξουν, ἀλλοίμονον, ἔχει ἡ Διοίκησις νὰ περιμένῃ κακὰ τῆς Ἄνδρου ἀποτελέσματα, καὶ εἶναι ἁμαρτία φθαρῆ ἔτουτος ὁ κάλλιστος ἑλληνικὸς λαός· καὶ τούτων ὄλων τὴν φροντίδα σᾶς τὴν ἀφιερώνει ἡ πατρις ἐπάνω σας ὅπως ἐνεργήσετε τὸ καλλίτερον. Ἐδῶ πρὶν τὸν Ἰούλιον μῆνα εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ συναχθῆ παρᾶς, ὡς ἠξέυρετε· οἱ Χῖοι ὅμως διὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ μεταξίου σκοπεύουν ἴσως μεγάλα πράγματα εἰς ἴδιόν τους ὄφελος καὶ ὄχι τῆς Σεβ. Διοικήσεως, κακὸν ὅμως καὶ ὀλέθριον διὰ τὴν Ἄνδρον».

Τὴν 19 Φεβρουαρίου 1825 ἔγραφον οἱ Ἄνδριοι πρὸς τὸν Θεόφιλον Καίτην, ὅστις ὡς παριστάτης, ὡς ὀνομάζοντο τότε οἱ βουλευταῖ, ἐξηκολούθει νὰ παραμένῃ εἰς Ναύπλιον :

Σοφολογιώτατε διδάσκαλε κίριε Θεόφιλε !

Κατὰ τὴν ὁποίαν μᾶς ἐδώκατε περὶ τῆς δημοπρασίας ὄλων τῶν ἐλευθέρων ἐπαρχιῶν εἰς τὸ προλαβὸν γράμμα σας ὀδηγίαν, ἐκλέξαμεν, γινομένης κοινῆς συνελύσεως ὄλης τῆς νήσου μας, πληρεξουσίους τοὺς κυρίους Νικόλαον Ἰωάννου Καμπανάκη καὶ Φιλόθεον Λεονάρδου Καμπάνη (1), ὡς ἠδῆμονας εἰς τὰ τοπικὰ ἔθιμα, οἵτινες θέλουσι παρουσιασθῆ εἰς τὴν Σ. Διοίκησιν ἔχοντες παρ' ἡμῶν ἐνυπόγραφον πληρεξουσιότητα καὶ θέλουσι

1) Ὁ Φιλόθεος Λεονάρδου Καμπάνης εἶχεν ἐκπαιδευθῆ ἐν Ἰταλίᾳ. Εἰσελθὼν εἰς τὴν διοικητικὴν ὑπηρεσίαν καὶ διατελῶν Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας Ἀρκαδίας ἐφρονεύθη ὑπὸ ληστών, ὡς ἐν ἐκτάσει γράφομεν ἄλλαχοῦ.

πασχίσει ὅσον τὸ δυνατόν διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος τῆς πατρίδος μας εἰς τὴν δημοπρασίαν ταύτην. Οὐ μικρὸν δὲ συμφέρον μας ἐκρίναμεν καὶ τὸ νὰ γράψωμεν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης πρὸς ὑμετέραν σοφολογιότητα, ὡς εὐνοῦστατα παραστάτης τῆς πατρίδος μας.

Πολλὰ πληροφορημένοι εἴσθε εἰς πόσῃν δυστυχίαν εὐρίσκεται ἡ πατρίς μας διὰ τὴν ὁποίαν καὶ μόνην μὲ πολλοτάτας δυσκολίας κατ' ἔτος δύναται νὰ συνάξῃ ἀπὸ τὸν πτωχὸν λαὸν τῆς τὸ διοριζόμενον ἀντιδέκατον, ἢν καὶ κηρύττεται ὡς πλουσία παρὰ τῶν μὴ εἰδότην τὴν ἀληθῆ αὐτῆς κατάστασιν. Καὶ ἀφοῦ δυστυχεῖ ἀδυνατοῖσα εἰς τὸ παρελθὸν ἀντιδέκατον, κρίνατε ἤδη, ὡς σοφός, τίνας δυνάμεις θέλει ἔχει εἰς ἀνώτερον μέλλον ἀντιδέκατον. Μέγα χρέος ἔχομεν νὰ συνεργῶμεν εἰς βοήθειαν τῆς ὑπεριότητος ἡμῶν Διοικήσεως διὰ τὰ πρὸς τοὺς καθημερινούς πολέμους ὑπέρογκα ἔξοδα. Ἄλλὰ πόσον; Ὁσον δυνάμεθα βέβαια διότι τοῦτο καὶ εἰς Θεὸν εἶναι φίλον. Πέρυσι μόλις ἐδυνήθημεν νὰ συνάξωμεν τὸ διορισθὲν ἀντιδέκατον. Ὅθεν ἂν μᾶς χαρισθῆ μέρος, μεγάλην φιλανθρωπίαν θέλει εἰς ἡμᾶς δεῖξει ἡ φιλόπτωχος Διοίκησις μας. Ἄλλ' ἐὰν αἱ περιστάσεις τοιοῦτόν τι δὲν μᾶς συγχωρῶσι, παρακαλοῦμεν νὰ μείνωμεν κἂν εἰς τὴν περισυρῆν ποσότητα. Ἄλλ' ἐὰν οὔτε τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν εἰς ἡμᾶς, τότε ὑπερ τὴν δύναμιν προσαιττόμεθα καὶ τί ποιητέον ἀμηχανοῦμεν. Καὶ τὸ ἔλος τῆς Διοικήσεως καλῶς οἶδαμεν, καὶ εἰς τὸν σὸν πατριωτισμὸν καυχώμεθα.

Παρακαλοῦμεν λοιπὸν ἐπιμόνῃ παρακλήσει, ὅσον δύνασθε, καὶ κατὰ τοῦτο νὰ δεῖξητε τὴν εἰς τὴν δυστυχῆ πατρίδα ἐποφειλομένην προστασίαν σας. Ἐλπίζομεν, ὅτι διὰ τῆς ἡμετέρας φιλοπαίτριδος σοφολογιότητος θέλει διορισθῆ εἰς ἡμᾶς ἢ κατωτέρα, ἢ ἴση μὲ τὴν περυσινήν ποσότης ἀντιδεκτίου. Ἄλλ' ἐὰν εἶναι ἀδύνατον, τὸ νὰ προστεθῆ ἔτι μικρὰ ποσότης, δηλαδὴ ἕως δέκα χιλιάδες, ἢ καὶ τι, εἶναι δυσσοικονόμητον μὲν, ἀλλ' ὑποφερτόν, ὅταν ἀποφασίσωμεν νὰ πεινάσωμεν. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν τοιαύτην μας ἀνάγκην καὶ πάλιν θέλει φανῆ ἢ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην σας. Ταύτην τὴν γνώμην μας ἐδώκαμεν καὶ εἰς τοὺς στελλομένους πληρεξουσίους, τοὺς ὁποίους θέλετε ὀδηγήσει, καὶ μὲ τοὺς ὁποίους θέλετε ἐνεργήσει ὑπερ τῆς πατρίδος. Καὶ ἀφοῦ διορισθῆ τὸ ἀντιδέκατον στέλλετε διαταγὴν ἀπὸ μέρους τῆς Διοικήσεως πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν ἑπαρχον, καὶ συνάξομεν, ὅσον δυνάμεθα ταχύτερον, τὸ ἀντιδέκατον διότι κατὰ τὸ παρὸν, ὡς ἠξοῦρετε, δὲν δυνάμεθα οὐδ' ὀβολὸν νὰ συνάξωμεν, καὶ χωρὶς διαταγῆς.

Περὶ τῶν τοπικῶν ἐξόδων πρὸ πάντων φροντίσατε τόσον περὶ τῶν περυσινῶν, ὅσον καὶ περὶ τῶν ἐφετεινῶν. Προλαμβάνοντες σᾶς ἐπέμψαμεν ἕν γράμμα, εἰς τὸ ὁποῖον σᾶς ἀναφέρομεν διὰ νὰ μᾶς χαρισθῆ καὶ πάλιν παρὰ τῆς Σ. Διοικήσεως ὁ καλοκάγαθος ἡμῶν ἑπαρχος κύριος Ἡβὸς Ρήγας καὶ ἕως τῶρα ἀπάντησιν τοῦ γράμματός μας δὲν ἐλάβαμεν διὰ τοῦτο σᾶς στέλλομεν τὸ ἀντίγραφον. Παρακαλοῦμεν λοιπὸν καὶ αὐθις νὰ εἰσακουσθῆ αὐτὴ ἡ παράκλησις μας. Σᾶς ἀσπασόμεθα ἅπαντες ὀλοψύχως.

Ἐν Ἄνδρῳ, 19 Φεβρουαρίου 1825

(Ἔπονται 35 ὑπογραφαί)

Οἱ Συμπατριῶται σας Ἄνδριοι

Ἐξ ἐπιστολῆς δὲ ἀπὸ 20 φεβρουαρίου 1825 τοῦ αὐτοῦ ἐπάρχου Ἄνδρου Ἰηβου Ρήγα πρὸς τὸν Θεόφιλον Καίτην εἰς Ναύπλιον πληροφοροῦμεθα, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο κατέβαλον δι' ἀντιδέκατον καὶ βοήθειαν γρόσια 2,100 ἢ μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἢ Ἀγίας, 2,000 ἢ μονὴ τῆς Παναχράντου καὶ 400 ἢ μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰς τὰ Σόρα, ἧτοι ἐν ὄλῳ ἐπλήρωσαν αἱ τρεῖς αὐταὶ μοναὶ τῆς Ἄνδρου γρόσια 4,500, ἅτινα ἡ Κυβέρνησις ὥρισεν ὅπως διατεθῶσι διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων τῆς νήσου. Γράφει δ' ὁ ἑπαρχος, ὅτι ἂν ἐξακολουθήσουν νὰ δίδονται ταῦτα ὑπὲρ τῶν σχολείων καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, θὰ διατηρηθῶσι τὰ σχολεῖα, «ἄλλως θέλουν κολοβωθεῖ καὶ θὰ καταντήσουν εἰς τίποτε». Προσθέτει δ' ὁ ἑπαρχος, ὅτι τὰ μοναστήρια εὐχαριστοῦνται νὰ δίδουν τὴν ποσότητα αὐτήν, «διότι βλέπουν προφανῶς ὅτι δίδουν τὰς ἐλεημοσύνας τῶν χριστιανῶν διὰ νὰ γίνουν τὰ παιδιὰ των καλοὶ πατριῶται καὶ ἐνίραιοι χριστιανοί».

Περὶ τῶν εἰς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους ἀπὸ τοῦ ἔτους 1822 μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰ. Α. Καποδίστρια καταβληθέντων ὑπὸ τῆς νήσου Ἄνδρου χρηματικῶν ποσῶν σφίζεται τὸ ἑξῆς ἐπίσημον ἔγγραφο, ἀποκείμενον ἐν ἀρχετύπῳ παρὰ τῷ γράφοντι :

Ἄριθ. 694

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΟΣΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

Ἔδοσαν ἡ νησὸς μας εἰς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους ἀπὸ τὸ ἔτος 1822 ἕως τῆς ἐλευσεως τῆς Α. Ε. τοῦ Σεβαστοῦ Κυβερνήτου.

1822. Ἐδόθησαν εἰς τοὺς Ἀρμοστὰς τῶν νήσων (τὰ ἀποδεικτικὰ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ τότε ἐπάρχου κυρίου Κ. Ράδου, τὰ ὁποῖα δὲν σώζονται εἰς τὴν νήσον μας) γρ.	65,000
Τὸ ἀνά ψυχὴν δόσιν »	14,500
Συνεισφορὰ τῶν τριῶν Μοναστηρίων, κατὰ τὰ ἐν αὐτοῖς σφῶζόμενα ἀποδεικτικὰ »	28,000
1823. Ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων (καὶ τούτων τὰ ἀποδεικτικὰ εὐρίσκονται ὡσαύτως εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ τότε ἐπάρχου Κ. Ράδου) :	
Τὸ ἀντιδέκατον τῆς νήσου μας »	45,000
Συνεισφορὰ τῆς νήσου »	8,000
1824. Ἐδόθησαν εἰς τὸν Λένδεν Ρήγαν, Ὑδραῖον, καὶ Ἰω. Διέλαν, μέλη τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς τῶν νησιακῶν ἐπαρχιῶν, κατὰ τὸ ἀποδεικτικὸν αὐτῶν τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 1824, εὐρισκόμενον εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν προκατόχων μας »	50,000
1825. Εἰς τὴν ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τοῦ ἐράνου ἐπιτροπῆν, συγκειμένην παρὰ τῶν κυρίων Ἀντωνίου Μάρκου, Ὑδραῖον, καὶ Κ. Ράδου, κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 92 τῆς 9ης Δεκεμβρίου 1825 ἀποδεικτικὸν των, εὐρισκόμενον εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν προκατόχων μας »	23,000

Ὁ ἔρανος τοῦ Ἁγίου Ἄνδρου, κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 90 τῆς 9ης Δεκεμβρίου 1825 ἀποδεικτικὸν τῆς ἰδίας ἐπιτροπῆς, εὐρισκόμενον εἰς χεῖρας του γρ. 3,000

Ἐδόθησαν εἰς τὸν Νικόλαον Μπυρίκον, Ἄνδριον, κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 829 τῆς 20 Ἰανουαρίου 1824 πρόσκλησιν τῆς Βουλῆς τῶν Ψαρῶν διὰ τὸ ἰδιόκτητόν του πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἔλαβον διὰ νὰ τὸ κατασκευάσουν πυρπολικόν » 3,750

Ὅσα ἔχει νὰ λάβῃ ἔτι ὁ ἴδιος διὰ τὸ ὄλον τῆς τιμῆς τοῦ εἰρημένου πλοίου, κατὰ τὸ ἀνὰ χεῖράς του ἔγγραφον τῆς Βουλῆς τῶν Ψαρῶν ὑπ' ἀριθ. 828 τῆς 20 Ἰανουαρίου 1824, τὰ ὁποῖα καὶ ἀνεγνώρισεν ὡς χρέος ἔθνικόν ἢ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν ὀπισθεν τοῦ εἰρημένου ἔγγραφου σημείωσιν ὑπ' ἀριθ. 1392 τῆς 23 Ἰουλίου 1826 6,500

1826. Ἐδόθησαν εἰς τὴν ἐλὶ τῆς εἰσπράξεως τοῦ Δανείου ἐπιτροπῆν, συγκειμένην παρὰ τῶν Κυρίων Λαζάρου Κουτρομπῆ, Σπετζιώτου, καὶ Ἀναγνώστου Κοντοῦ, Ψαριανοῦ, κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 188 τῆς α' ὁκτωβρίου 1826 ἀποδεικτικὸν των, εὐρισκόμενον εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν προκατόχων μας » 20,000

Δάνειον τοῦ Ἁγίου Ἄνδρου, κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 187 τῆς 1ης ὁκτωβρίου 1826 ἀποδεικτικὸν τῶν ἰδίων, εὐρισκόμενον εἰς χεῖράς του » 2,500

1827. Ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Ἀδάμ Δούκα, Ἀναγνώστην Ἰμβριακῶν καὶ Ἀνδρέαν Βόγιον διὰ λογαριασμόν τῶν δασμῶν τῆς νήσου μας, ἀποφασισθέντων παρὰ τῆς Σ. Διοικήσεως εἰς τὰ εἰς ἀποκλεισμόν τῆς Εὐβοίας διορισθέντα πλοῖα, κατὰ τὸ ἀποδεικτικὸν αὐτῶν τῆς 21 Νοεμβρίου 1827. εὐρισκόμενον εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν προκατόχων μας » 20,000

Τὸ ὄλον τῆς ποσότητος » 289,250

ἦτοι διακόσιαι ὀγδοήκοντα ἑννέα χιλιάδες καὶ διακόσια πενήντα.

Ἐν Ἄνδρῳ τῇ 2 Ἰουλίου 1829

Οἱ Ἐπαρχιακοὶ Δημογέροντες τῆς Ἄνδρου

Δ. Πιάγκος

Ἄντ. Χατζῆ Δεονάρδου Μπυρίκος

Ν. Γούναρης

Ὁ Γραμματεὺς

Κ. Καρκάκης

Τῷ 1827 ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τοῦ ἀγωνιζομένου ἔθνους εἶχε περιέλθει εἰς τοιαύτην οἰκιστότητα, ὥστε καίτοι οἱ πρόκριτοι τῶν νήσων Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ἀνηρέχθησαν καὶ προβιάλλοντες τὸ δυσοικονόμητον τῆς ἀπαιτουμένης διὰ τὸν ἑλληνικὸν στόλον δαπάνης ἐζήτουν νὰ μὴ πωληθῶσιν αἱ πρόσοδοι τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου τοῦ 1827 ἔτους, ἀλλὰ νὰ προσδιορισθῶσι διὰ τὸν στόλον, ἢ κυβερνώσα τότε Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑλλάδος προσεκήρuxe τὴν δημοπρασίαν των πολλοὺς μῆνας πρὸ τῆς κεκατονισμένης προθεσμίας, ἦτοι ἀπὸ τῆς 15 Νοεμβρίου 1826, ἀντὶ τοῦ Μαρ-

τίου 1827. Καί ἐπώλησε μὲν τὰς προσόδους τῶν νήσων, ἀλλὰ τὸ δημόσιον ταμεῖον δὲν ἔλαβεν εἰμὴ ἐλάχιστα ποσά, διότι τὸ μέγα μέρος αὐτῶν ἠγόρασαν ὁ Ἐμμ. Ξένος, ὁ Παναγιώτης Δ. Δημητρακόπουλος, πληρεξούσιος τῆς Πάρου, καὶ ἄλλοι δι' ὅσα ποσὰ εἶχον δανεισμένα εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν. Εἶχε δὲ λάβει αὕτη ἀπὸ τὸν Δ. Τσαμαδὸν 40,000 γροσίων μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸ δημόσιον Ταμεῖον 104 000, τοῦτέστιν ἐξήκοντα τέσσαρας χιλιάδας ἐπὶ πλέον τῶν τεσσαράκοντα χιλιάδων ὅσα ὁ δανείσας εἶχε νὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ ἔθνους, ἀπὸ τὸν Ἐμμ. Ξένον πεντήκοντα χιλιάδας διὰ νὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν εἴκοσι ἕξ! Καὶ πρὸς ἔξασφάλισιν μάλιστα ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὡς ὑποθήκην τὰς προσόδους τῶν νήσων Ἄνδρου, Νάξου, Πάρου, Σαντορίνης καὶ Μήλου, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα ἐκ τῶν νήσων τούτων εἰσοδήματα, ὡς τελωνείων, λιμεναρχείων καὶ τὰ ὀρυκτά, ἐπὶ ὑποσχέσει νὰ πληρώσῃ αὐτοὺς εἰς προθεσμίαν ἡμερῶν τεσσαράκοντα καὶ μιᾶς, πωλοῦσα τὰ εἰρημένα ἔθνικα δικαιώματα, καὶ ἂν παρίστατο ἀνάγκη καὶ ἄλλα ἀκόμη τοῦ αὐτοῦ 1827 ἔτους ἄλλων νήσων (').

Ἐνεκα τῆς δημιουργηθείσης ταύτης καταστάσεως ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἀπεδέχθη αἰτήσιν τῶν κατοίκων τῆς Ἄνδρου, οἵτινες, τὰ πάνδεινα ὑποσιάντες ἐκ τῶν ἐπανελημμένων εἰς τὴν νήσόν των ἐπιδρομῶν τῶν ἀτάκτων στρατευμάτων τοῦ Καραϊάσου, τοῦ Κριεζώτη, τοῦ Βάσου καὶ ἄλλων, εἶχον ζητήσει διὰ τοῦ ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει πληρεξουσίου ἰων Γαβριὴλ Δελαγραμμάτικα νὰ ἐλαττωθῇ τὸ ποσὸν τῶν ἐβδομήκοντα τριῶν χιλιάδων καὶ ἑπτακοσίων ἐβδομήκοντα ἕξ γροσίων, τὰ ὁποῖα ὑπερφέωθη ἡ νῆσος ἰων νὰ κατωβίβῃ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον τῷ 1827.

Ἡ σχετικὴ διαταγὴ τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀπευθυνομένη πρὸς τοὺς Ἐφόρους τῆς νήσου Ἄνδρου, ἔχει ὧδε :

Ἄριθ. 6 033

Ἡ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς Ἐφόρους τῆς νήσου Ἄνδρου.

Παρέλαβεν ἡ Διοίκησις ἀπὸ τὸν πληρεξούσιόν σας κ. Γαβριὴλ Δελαγραμμάτικαν τὴν ἀναφορὰν Σας τῶν εἰκοσιπέντε Ἰανουαρίου. κ' ἐπαρτήρησε τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα περὶ τῶν ἐξόδων, τὰ ὁποῖα ἐκάματε κατὰ τὸ 1825 καὶ 1826 ἔτος.

Ἡ Διοίκησις γνωρίζει κάλλιστα τὰ βύρην, τὰ ὁποῖα ὑπέφερον ἡ Νῆσος αὕτη εἰς τὸ ρηθὲν διάστημα, καὶ τὰ ὁποῖα ἐξώδευσεν εἰς διαφόρους περιστάσεις, καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὸ ἐνέκρινε καὶ ἐπεκύρωσε τὸν λογαριασμόν Σας διὰ γροσία ἐβδομήκοντα τρεῖς χιλιάδας καὶ ἑπτακόσια ἐβδομήκοντα ἕξ (ἀριθ. 73,776), διὰ τὰ ὁποῖα καὶ διέταξε τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ταμεῖου νὰ Σᾶς δώσῃ ἀποδεικτικὸν δεκτὸν ἀντὶ μετρητῶν εἰς τὰς ἐλευσομένας προσόδους, καὶ τοῦτο κατ' αἰτήσιν τοῦ πληρεξουσίου Σας.

Ἡ Διοίκησις εἶχεν ὄλην τὴν εὐχαρίστησιν νὰ Σᾶς ἐξοφλήσῃ τὰ γρο-

1) Ν. Σ π η λ ι ἄ δ ο υ. Ἀπομνημονεύματα, τ. Γ', σ. 162—3.

σια ταῦτα ἀπὸ τὰς ἐφετεινὰς προσόδους τῆς Νήσου Σας, ἐὰν δὲν εὐρίσκετο εἰς τὴν πλέον δεινὰς περιστάσεις καὶ ἐπομένως ἐὰν δὲν ἦσαν πωλημένα αἱ πρόσοδοι αὐταί, ὅταν ὁ διαληφθεὶς πληρεξούσιός Σας ἀνεφέρθη εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ Διοίκησις δὲν ἀμφιβάλλει, ὅτι καὶ τοῦ λοιποῦ θέλετε εἴσθε εὐπειθεῖς εἰς τὰς διαταγὰς τῆς καὶ πρόθυμοι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ἰσῶν χρῶν Σας.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 7 Μαρτίου 1827

Ὁ Πρόεδρος

Ἀνδρέας Ζαΐμης

Σ. Τρικούλης, Δ. Τσαμαδός, Παναγιώτ. Δ. Δημητρακόπουλος,

Κ. Ζώτος, Α. Χ' Ἀναργύρου, Α. Μοναρχίδης, Ἰωάννης Βλάχος.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

(Τ.Σ.)

Γ. Γλαράκης

Ἄλλὰ διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ ποσοῦ τούτου οἱ ἄνδρες ἐπέδειξαν πολλὴν δυσφορίαν. Τοῦτο δὲ δὲν συνέβη μόνον ἐν ἄνδρῳ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου. Ἄλλ' ἐν ἄνδρῳ ἡ δυσφορία τῶν κατοίκων, δικαιολογουμένη ἐκ τῶν ὄσων ὑφίστατο ἡ νῆσος λόγῳ τῆς ἐπικαίρου θέσεώς τῆς ἐκ τῶν συχνὰ διερχομένων δι' αὐτῆς ἀτάκτων στρατευμάτων, προσέλαβε μετ' οὐ πολὺ χαρακτῆρα αὐτόχρημα στασιαστικὸν καὶ ἐδημιούργησεν ἐπεισόδια καὶ σκηνὰς δυσαρέστοις. Περὶ τῆς στάσεως αὐτῆς, ἡ ὁποία ἰδίως ἐξεδηλώθη ἐντονώτερον ἐν Κορθίῳ, οἱ δημογέροντες τοῦ Ἄνω Κάστρου ἔγραψον εἰς τοὺς ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει πληρεξουσίου τῆς νήσου, οἱ «*ἔχυσε τὸ φαρμάκι τῆς εἰς ὄλην τὴν Ἄνδρον*». Εἰς τὸν πολιτάρχην Δημήτριον Καρυστινόπουλον, Ὑδραῖον, ἀποσταλέντα εἰς Ἄνω Κάστρον μετὰ ἰκανῆς δυνάμεως διὰ νὰ ἐκβιάσῃ τὴν καταβολὴν τῶν καθυστερουμένων ποσῶν, οἱ Κορθιεῖς ἔνοπλοι ἀπηγόρευσαν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ χωρία των, ἀποπειραθέντα δὲ νὰ διασπάσῃ αὐτοὺς συνέλαβον, ἀφώπλισαν καὶ ἐξυλοκόπησαν αὐτόν τε καὶ τοὺς ὑπ' αὐτόν ἄνδρας, ἐκδιώξαντες αὐτοὺς κακῶς καὶ ἐπὶ ὕβρει κατωκρατίσαντες τὰ ὄπλα των. Τοῦτ' αὐτὸ δ' ἐπεχείρησαν νὰ πράξωσι μετὰ τινα χρόνον καὶ εἰς τὸν διαδεχθέντα τὸν πολιτάρχην Καρυστινόπουλον ἀξιωματικὸν Χρ. Μοναστηριώτην, ὅστις εἶχεν ἀποσταλεῖ εἰς Ἄνδρον ὑπὸ τὸν τίτλον ἀρχηγοῦ τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως τῆς νήσου μετὰ τὴν αὐστηρὰν ἐντολὴν ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν διασαλευθεῖσαν ἐν αὐτῇ δημοσίαν τάξιν. Διὸ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη ν' ἀποστείλῃ εἰς Ἄνδρον ὅπως ἐπιβάλλῃ τὸ κῦρος αὐτῆς ἐνα τῶν διαπρεπεστέρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν ἄμα ἀνδρῶν, τὸν Ἀδάμ Δούκαν μετὰ ναυτικῆς καὶ στρατιωτικῆς δυνάμεως, ὡς ἐκτίθεται ἐν τοῖς ἐπομένοις ἀνεκδότοις ἐγγράφοις (').

1) Ὁ Ἀδάμ Δούκας εἶχε βαθμὸν στρατηγοῦ, ἦτο δ' ἐκ τῶν μάλλον ἐγγραμμάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Διετέλεσεν ἐκ περιτροπῆς Ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου, Πληρεξούσιος τῶν Θηβῶν καὶ εἶτα τῆς Βύβοιας εἰς τὸς Ἐθνικὰς Συνελεύσεις κα

Ἄριθ. 1.265

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

**Ἡ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῆς Ἀστυνομίας
Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας****Πρὸς τοὺς δημογέροντας καὶ τοὺς λοιποὺς κατοίκους τῆς νήσου Ἄνδρου**

Με ἀπορία τῆς πληροφορεῖται ἡ Κυβέρνησις, ὕστερα ἀπὸ ἀλλεπαλλήλους διαταγὰς τῆς, ὅτι ἐξακολουθεῖται νὰ ἐμποδίζεται τὰς ἐργασίας τοῦ ἐπὶ τῆς νήσου σας ἀρχηγοῦ τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως κυρίου Χρηστάκη Μοναστηριώτη. Ἡ ὑπαρξις τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἡ εὐδαιμονία τοῦ λαοῦ προσπορίζεται μόνον καὶ μόνον ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφίλειαν· αὐτὸ τοῦτο σπεύδουσα ν' ἀποκαταστήσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἐπικρατείας, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ θεωρήσῃ ἐχθροὺς τῆς κατὰ τῆς ἡσυχίας ἐκείνους, ὅσοι ἀντὶ νὰ συμφερόσιν κατὰ τὸ χρέος των, ἀντιπράττουν εἰς τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα περὶ αὐτοῦ τούτου λαμβάνει ἡ Κυβέρνησις.

Εἶναι παροβᾶται τῶν χρεῶν τοῦ πολίτου, ὅσοι ἀπὸ σῆς ἀντιβαίνουν εἰς τὰ διατάγματα τῆς Κυβερνήσεως· καὶ γνωρίζετε μετὰ βεβαιότητος, ὅτι δὲν θέλει ὑποφέρει εἰς τὸ ἐξῆς ἡ Κυβέρνησις νὰ τοὺς ἀφήσῃ ἀτιμωρήτους. Θελεῖ βιασθῆναι νὰ παιδεύσῃ αὐστηρὰ ἐκείνον ὅπου ἠθέλε τολμήσει, ὄχι μὲν πράξιν, ἀλλὰ καὶ μόνον μὲ λόγον νὰ ἐμποδίσῃ τὸν διαληφθέντα ἀρχηγὸν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως τοῦ νὰ ἐνεργῇ τὰ χρέη του καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἔκτασιν. Καὶ ἰδεάζεσθε ὅτι κατὰ πρόνοιαν διατάχῃ καὶ ὁ Στρατηγὸς Γριζιώτης νὰ στείλῃ ἐκατὸν πενήντα ἢ καὶ περισσοτέρους στρατιώτας πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως, ἂν λήβῃ χρεῖαν νὰ μετακαλέσῃ εἰς τὰ χρέη τους ἐκείνους, ὅπου ἠθέλον ταλμῆσει νὰ παρακούσουν.

Λάβετε λοιπὸν μέτρα νὰ διορθώσῃτε τὴν ἐπικρατοῦσαν εἰς τὴν νήσον σας ὀλέθριον ἀταξίαν καὶ ἀναρχίαν· ἀποδίδοντες εἰς τοὺς Δημογέροντας τὴν ἀνήκουσιν ἀρχικὴν δύναμιν, καὶ πειθόμενοι εἰς ὅσα αὐτοὶ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως λάβωσι μέτρα περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς ἀσφαλείας σας καὶ τῆς καλῆς ἡμονίας τῶν πραγμάτων τῆς νήσου σας διὰ νὰ ἀποφύγετε μὲ τοῦτο καὶ ὅσα δεινὰ θέλουν σῆς ἐπισυμβῆναι ἐξ αἰτίας τῆς ἀπειθείας σας.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 18 Ὀκτωβρίου 1827

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῆς Ἀστυνομίας Γραμματεὺς
(Γ. Σ.) **Ἀναστάσιος Δόντος**

Καταπεύσας εἰς Ἄνδρον ὁ Ἀδάμ Λούζας ἀπευθύνει πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς νήσου τὴν ἐξῆς χαρακτηριστικὴν ἐπιστολήν.

ἐπὶ Ὄθωνος Γερουσιαστής. Τῷ 1854. Γερουσιαστής ὢν, διωρισθὴ Νομάρχης Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος ἀντὶ τοῦ Π. Λιδωρικῆ. ὅστις ἕνεκα τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας του δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Εἶλκυ τὴν καταγωγὴν ἐκ Πρωματῆς τῆς Ἠπείρου, ἀλλ' ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις ἐνθα καὶ ἐξεπαιδεύθη. Ἀπέθανεν ἐν Εὐβοίᾳ τῷ 1860, ἐβδομηκοντούτης περιήτου.

Πρὸς τοὺς Δημογέροντας τῆς Ἄνδρου.

Κύριοι, Εἶδον μὲ τὸ ἔγγραφόν σας νὰ μὲ λέγετε νὰ αἰεὶ δώσω τὴν γνώμην μου νὰ βάλετε εἰς δημοπρασίαν τοὺς δασμοὺς. Καὶ εὖ; ἀποκρίνομαι ὅτι: Ἡ Κυβέρνησις δὲν μὲ διορίζει ἄλλο εἰμὴ νὰ συνιῶω γρόσια 34,000 ἀπὸ τὴν Ἄνδρον ἐκ τῶν δασμῶν, καὶ νὰ πληρώσω τὰ εἰς τὴν ἔκστρατείαν ὑπάρχοντα πλοῖα· παρ' ἡμῖν δὲ κείται νὰ πράξετε, ὅτι γνωρίσετετε συμφερότερον εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν. Ὅσον το κατ' ἐμὲ χροιστῶ νὰ ἐνεργήσω τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως.

Στέλλεται λοιπὸν ὁ πλοίαρχος Ἀναγνώστης Βόγιος μὲ τὸ πλοῖόν του, διὰ νὰ μετακομίση τὰ ἠηθέντα γρόσια. Νομίζω περὶ τὴν πολυλογίαν εἰς πράγματα ἀποφασισθέντα παρὰ τῆς Διοικήσεως προσθέτω μόνον ὅτι χροιστεῖτε νὰ νικήσετε ὅλας τὰς δυσκολίας καὶ νὰ μετρήσετε εἰς τὸν ἀποσταλέντα Κ. Ἀναγνώστην τὴν ποσότητα ἐκείνην, γνῶντες κάλλιστα πῶς χωρὶς αὐτῶν τὰ πλοῖα ἀναχωροῦν, ἢ ἔκστρατεία διαλύεται, καὶ τὰ ἔξ αὐτῶν ἀπεικταῖα θέλει τὰ αἰσθανθῆτε σεῖς, ὡς αἴτιοι.

Ἐτῆ 2 Νοεμβρίου 1827

Ὁ πατριώτης
Ἀδὰμ Δούκας

Ἔχει μαζῆ του καὶ στρατιωτικὰς 150 δι' ἐκτελεστικὴν δύναμιν διὰ νὰ συναχθοῦν τὰ γρόσια.

Ὁ ἴδιος

Σχετικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω σφίζονται ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ γράφοντος καὶ τὰ ἐξῆς ἔγγραφα.

Ἀηλοποιεῖται ὅτι οἱ κύριοι Νικόλαος Γούναρης, Γεώργιος Καρυστινός, Ἀδουστῆς Γουλιαντῆς καὶ Δημήτριος Πασχάλης, ἐπρόσφερον γρ. τέσσαρας χιλιάδας ἔξῃντα ὀκτώ καὶ μισόν, τὰ ὅποια ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους παρὰ τοῦ διευθυντοῦ Κ. Ἀδὰμ Δούκα διὰ τὴν συνεισφορὴν τοῦ δασμοῦ τῆς νήσου Ἄνδρου καὶ τὰ ὅποια θέλει νὰ λάβωσιν ἀπὸ τὸ κοινὸν τῆς νήσου Ἄνδρου. Τὰ ἀνωθεν γρόσια ἐδόθησαν τὴν 19 νοεμβρίου 1827. Καὶ εἰς ἔνδειξιν.

Ὁ Διοικητὴς τῆς νήσου Ἄνδρου
(Γ. Σ.) **Ἀντώνιος Μάρκου**

Ἐτῆ 7 φεβρουαρίου 1828, Κίστρον.

Ἄριθ. 362

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἡ Ἐπαρχιακὴ Δημογεροντία Ἄνδρου

Πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ Ταμείου Δημογέροντα Κ. Γ. Δημητρίου.

Προσκαλεῖσαι νὰ δώσης πρὸς τὸν Κύριον Μιχαὴλ Α. Καίτην γρ. χίλια τριάντα τρία καὶ πέντε τεσσαρακοστὰ ἀρ. 1303 5)40, τὰ ὅποια ἐδόθησαν παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους παρὰ τοῦ διευθυντοῦ Κ. Ἀδὰμ Δούκα διὰ τὸν δασμὸν τῆς νήσου μας, κατὰ τὸ ἀπὸ 12 Φεβρουαρίου 1828 δηλωτικὸν τοῦ τότε Διοικητοῦ τῆς νήσου μας Ἀντωνίου Μάρκου, καὶ νὰ λάβῃς παρ' αὐτοῦ τὴν ἀπαιτουμένην ἀπόδειξιν τῆς πληρωμῆς.

Ἐν Ἄνδρῳ, τῆ 12 νοεμβρίου 1828.

Οἱ Δημογέροντες
(Γ. Σ.) **Δ. Καμπάνης, Δ. Πιάγκος, Ν. Γούναρης**

Ἐν καταστίχῳ δὲ Γιαννούλη Δημητρίου σφίζονται τὰ ἐξῆς σχετικὰ ἀντίγραφα αὐτοῦ σημειώματα :

«Εἰς τοὺς: 1828: ἐστρόθη τεφιτέρι εἰς ὄλον τὸν τόπον... (λέξεις τινὲς δυσανάγνωστοι) ἐβάλθησαν πρὸς δέκα ὀκτὼ γρούσια τὸ ὄνομα εἰς τὰ τρίτα μέρη κάτω κάστρο, ἄπάνω κάστρο καὶ ἀρνάς, ὁ δὲ ἀμόλοχος ἐπιδὴ καὶ ἤμουν καὶ ἐγὼ κοινὸς δημογέρον καὶ ζημιομένο αὐτὸν τὸν χρόνον τὸ χοριὸ ἀπὸ τὰ στρατέβματα διὰ τοῦτο ἐνεκρίθι ὁ ἔρηνος τοῦ Ἀμολόχου: ἐνὰ χιλιάδες ἀριθ. γρ. 9,000».

«Ὄντας ἐγὼ ἐπαρχιακὸς δημογέρον καὶ ταμίας ἐκράτιστα ἐξ ἄφτὸν τρεῖς χιλιάδες, ἀριθμὸς 3,000, διὰ νὰ τὰ κίμωμεν καλὰ εἰς ἔξοδα ὁ ποῦ ἤχαμεν κόμη αὐτὸν τὸν χρόνον εἰς τὸν γκαπετὰ νικόλαον κριζηότιν καὶ καπετὰν βάσο μαδρολουιωτί ὁποῦ ἦλθαν μετὰ ἰὰ στρατεύματί τους, ὅς φένετε ἢ λήστα τὸν ἔξοδον».

Περεισώθησαν δὲ καὶ οἱ ἐξῆς σχετικοὶ ἀναλυτικοὶ λογαριασμοί :

Λογαριασμοὶ τῆς συντάξεως τοῦ εἰς τὸ Κοινὸν καθυποβληθέντος ἐράνου ἀνὰ γρ. δεκαοκτὼ ἑκάστη οἰκογένεια διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ δασμοῦ τοῦ παρελθόντος ἔτους 1828 καὶ ἄλλων χρεῶν τῆς Κοινότητος.

Καππαρὶὰ καὶ Ἀλαμανιά.—Ἐπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν διὰ 130 ὀνόματα γρ. 2,340. Ἐδωσεν ὁ δημογέρον Ἰω. Καμπούρης γρ. ἐν ὄλῳ 2,044, 10. Ἐπολείπονται γρ. 295. 30.

Πιοκοπιό, Γιαννισίων καὶ Λαρδιά.—Ἐπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν διὰ 110 ὀνόματα γρ. 1,980. Ἐδωσεν ὁ δημογέρον Γιάκουρος Μπασταρδῆς γρ. 1,685. 27. Ἐπολείπονται γρ. 294. 23.

Κοχόλου.—Ἐποχρεοῦτο νὰ συνεισφέρῃ διὰ 75 ὀνόματα γρ. 1,350. Ἐδωσεν ὁ δημογέρον Ἰω. Τέντες γρ. 2,234. 22. Ἐπολείπονται γρ. 115. 18.

Βουριά.—Ἐπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν διὰ 40 ὀνόματα γρ. 720. Ἐδωσεν ὁ δημογέρον Λεονάρδος Κοντὸς διὰ χειρὸς Ν. Γούναρη γρ. 297. Ἐπολείπονται γρ. 423.

Ἀυπάτια καὶ Ὀπίσω Μεριά.—Ἐπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν διὰ 87 ὀνόματα γρ. 1,566. Ἐδωσεν ὁ δημογέρον Ζανῆς Μεθώνης γρ. 1,547. 33. Ἐπολείπονται γρ. 18. 7.

Ἀμονακλειοθ.—Ἐπεχρεοῦτο νὰ συνεισφέρῃ διὰ 73 ὀνόματα γρ. 1,314. Ἐδωσεν ὁ δημογέρον Νικ. Πενέτης γρ. 1008. Ἐπολείπονται γρ. 306.

Ροδὸν καὶ Χώναις.—Ἐπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν διὰ 70 ὀνόματα γρ. 1260. Ἐδωσεν ὁ δημογέρον Ἰω. Γληνὸς γρ. 1145. 33. Ἐπολείπονται γρ. 114. 7.

Κόρφι καὶ Ἁγία Μαρίνα.—Ἐπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν διὰ 113 ὀνόματα γρ. 2034. Ἐδωσεν ὁ δημογέρον Εὐστάθιος Καμπάνης γρ. 1453. 20. Ἐπολείπονται γρ. 574. 20.

Ἀηδόνια.—Ὑπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν δι' 102 ὀνόματα γρ. 1836. Ἔδωσεν ὁ δημογέρον Μ. Μπίστης γρ. 1638. Ὑπολείπονται γρ. 198.

Τὸ Τμήμα τοῦ Ἀργᾶ.—Ὑπεχρεοῦτο νὰ δώσῃ διὰ 350 ὀνόματα γρ. 6.300. Ἔδωσεν εἰς τὸν πρόην διοικητὴν Ἄνδρου Ἀντ. Μάρκου γρ. 3800.14 καὶ εἰς τὸ Ταμεῖον γρ. 2410.34, ἦτοι ἐν ὅλῳ γρ. 8211.8. Ὑπολείπονται γρ. 88.32.

Τὸ Κάστρον.—Ὑπεχρεοῦτο νὰ συνεισφέρῃ δι' 140 ὀνόματα γρ. 2520 καὶ μετὰ τῆς εἰς γρ. 500 προσθήκης γρ. ἐν ὅλῳ 3020. Ἔδωσεν εἰς τὸν πρόην διοικητὴν Ἀντ. Μάρκου γρ. 1179.30 καὶ εἰς τὴν συνεισφορὰν κατὰ τὸν ἰδιαίτερον Κατάλογον γρ. 1385.30. Ὑπολείπονται γρ. 454.20.

Ἀποίκια καὶ Βουρκωτή.—Ὑπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν δι' 163 ὀνόματα γρ. 2934. Ἔδωσαν οἱ δημογέροντες Ν. Μπίστης καὶ Α. Κονδύλης γρ. ἐν ὅλῳ 1184.10. Ὑπολείπονται γρ. 1749.30.

Ἀσυνεὶ καὶ Λειβάδια.—Ὑπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν δι' 127 ὀνόματα γρ. 2286. Ἔδωσαν εἰς τὸν πρόην διοικητὴν Ἀντ. Μάρκου γρ. 508.35 καὶ εἰς τὸ Ταμεῖον ὁ δημογέρον Γεώργ. Μανοῦσος γρ. 1.162 Ὑπολείπονται γρ. 614.25.

Δάμυρα καὶ Ἐβρουσιαῖς.—Ὑπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν διὰ 241 ὀνόματα γρ. 4.338. Ἐλήφθησαν ὅσα εἶχεν ὑπὸ μεσεγγυήσιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καπετὰν Ἀντ. Μπριζοῦ ὁ δημογέρον Μ. Καίρης ἀπὸ τὴν σὺναξιν τοῦ χωρίου γρ. 801.35. Ἔδωσαν πρὸς τοῦτοις οἱ δημογέροντες Μ. Καίρης καὶ Γ. Μπογιατζῆς γρ. 1.459. Ὑπολείπονται γρ. 2.077.5.

Ἀπατούρια.—Ὑπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν διὰ 18 ὀνόματα γρ. 234. Ἔδωσαν εἰς τὸν πρόην διοικητὴν Ἀντ. Μάρκου γρ. 215.30. Ἐλλείπουσι γρ. 18.10.

Στενιαῖς.—Ὑπεχρεοῦντο νὰ δώσουν διὰ 81 ὀνόματα γρ. 1.458. Ἔδωσαν εἰς τὸν πρόην διοικητὴν γρ. 412.25. Εἰς τὸ Ταμεῖον ὁ δημογέρον Ἰω. Ροῦθης γρ. 1.113.8. Τὰ πλεονάζοντα γρ. 67.33 ἀνήκουν εἰς τὸν πρόην δημογέροντα Σταματέλον Μπίστην δι' ὅσα τοῦ ἐπῆρυν ὁλίσω οἱ ἐγγώριοι ἀπὸ τὰ συναχθέντα.

Πέρα Χωρία.—Ὑπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρουν δι' 64 ὀνόματα γρ. 1.152. Ἔδωσεν ὁ δημογέρον Γιάκουμος Ἀργυρός γρ. 1.145.35. Ὑπολείπονται γρ. 6.5.

Πιτροφός.—Ὑπεχρεοῦτο νὰ καταβάλλῃ δι' 95 ὀνόματα γρ. 1710 καὶ σὺν τῇ προσθήκῃ γρ. 150 γρ. ἐν ὅλῳ 1860. Ἔδωσεν εἰς τὸν πρόην διοικητὴν γρ. 1.531.2. Ὑπολείπονται γρ. 328.35.

Μεσαρία.—Ὑπεχρεοῦτο νὰ καταβάλλῃ διὰ 54 ὀνόματα γρ. 972. Ἔδωσεν εἰς τὸν πρόην διοικητὴν γρ. 763. Ὑπολείπονται γρ. 209.

Μένητες.—Ὑπεχρεοῦντο νὰ καταβάλουν δι' 117 ὀνόματα γρ. 2.106 καὶ σὺν τῇ προσθήκῃ 150 γρ. σὺν ὅλῳ 2.256 ἐν ὅλῳ γρ. Ἔδωσεν εἰς τὸν πρόην διοικητὴν γρ. 810 καὶ εἰς τὸ Ταμεῖον ὁ δημογέρον Α. Μπαβάκης γρ. 756.34. Ὑπολείπονται γρ. 689.6.

Τὸ Τμήμα τοῦ Ἀμολόχου.—Ὑπερρεῶτο νὰ καταβάλῃ κατὰ τὴν στρωῶσιν τῶν πρώην δημογερόντων γρ. 3.000 (1).

Ἡ Μονὴ τῆς Παναχράντου.—Ὑπερρεῶθη νὰ συνεισφέρῃ γρ 500, ἀτινα καὶ κατέβαλε.

Ἡ Μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἢ Ἀγίας.—Ὑπερρεῶθη νὰ συνεισφέρῃ ἐπίσης γρ. 500, τὰ ὅποια καὶ κατέβαλεν.

Ἡ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου.—Ὑπερρεῶθη νὰ καταβάλῃ γρ. 250, ἅτινα καὶ ἐπλήρωσεν εἰς τὸ Ταμεῖον.

Πληρωμαί.—Εἰς τὸν ἱατρὸν Φραντζέσκον Περότην κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου δι' ὅσα εἶχε νὰ λαμβάνῃ παρὰ τῆς Κοινότητος(2).

Εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ Ταμείου τῆς Ἐρμουπόλεως δημογερόντα κύριον Π. Γεωργίου κατὰ τὴν ἐπ' ἀριθ. 769 διαταγὴν τοῦ Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου γρ. 5,000.

Κατὰ τὴν ἐπ' ἀριθ. 211 διαταγὴν τῆς Ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας εἰς τὸν Δημήτριον Καρυστινόπουλον Ὑδραῖον, δι' ὅσα ἐξήτει ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Ἄνω Κάστρου πρὸς ἀποζημίωσιν του γρ. 830:26:

(Ὁ ἀνωτέρω εἶνε ὁ ἐπὶ τῶν Κορθιέων ἀφοπλισθεὶς καὶ δαρεὶς πολιτάρχης, περὶ οὗ εἶπομεν ἐν τοῖς πρόσθετον).

Εἰς τὸν ἀρχιμανδρίτην Λεόντιον Καμπάνην, κατὰ τὴν ἐπ' ἀριθ. 198 διαταγὴν γρ. 5,579.

Εἰς τὸν Γεώργιον Β. Καμίνην, ἐπίτροπον τοῦ Λαζάρου Ζάκα γρ. 3,299.

Εἰς τοὺς μαστόρους διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ σχολείου » 71.

Εἰς τὸν διδάσκαλον Γρηγόριον Β. Ροῖδην, κατὰ τὴν ἐπ' ἀριθ. 327 διαταγὴν τῆς Ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας . . . γρ. 874.

Εἰς τοὺς κυρίους Νικόλαον Γούναρην, Γεώργ. Καρυστινόν, Αὐγουστ. Γουλανδρῆν καὶ Δημήτριον Πασχάλην διὰ τὰ δαλεισθέντα ἐπ' αὐτῶν εἰς τὴν Κοινότητα γρόσια, κατὰ τὴν ἐπ' ἀριθ. 328 διαταγὴν τῆς Ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας . . . γρ. 2,999.

Εἰς τοὺς Ἄντ. Καμπάνην καὶ Μιχ. Καμπάνην » 2,500.

Εἰς τὸν Μιχ. Α. Καίτην » 1,303:5.

Εἰς τὸν Περᾶκην Καμπάνην » 500.

Εἰς τὸν Α. Μ. Ν. Καίτην » 1,496.

Εἰς τὸν Λεονάρδον Α. Καμπάνην » 312:10

Εἰς τὸν Ἀντώνιον Μπαρικόκον διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀναγκαιῶν εἰς τὴν διόρθωσιν τῆς Σχολῆς, ὡς ἡ ἀπόδειξις του, γρ. 130.

1) Καθ' ἃ ἀναφέρεται εἰς τὸ προδημοσευθὲν σημεῖωμα τοῦ Γιαννοῦλη Δημητρίου τὸ ἔλλειπον ποσὸν τῶν 3,000 γροσίων ἐκρατήθη διὰ νὰ συμψηφισθοῦν τὰ ἔξοδα, ὅσα ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ τμήματος τοῦ Ἀμολόχου κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰς τὰ ὑπὸ τοὺς στρατηγούς Κριεζώτην καὶ Βάσον ἄτακτα στρατεύματα.

2) Περὶ τοῦ ἱατροῦ Περότη βλ. Δ, Π. Π α σ χ ἄ λ η. Ἀνδρῖακὰ Σύμμικτα. Οἱ παλαιοὶ ἱατροὶ τῆς Ἄνδρου. Ἐν Ἀθήναις 1929.

Εἰς διάφορα ἑκτακτα ἔξοδα τῆς τοπικῆς διοικήσεως κατὰ τὸν ἰδιαιτέρον Κατάλογον γρ.	485:22
Εἰς κίβδηλα νομίματα δοθέντα ἀπὸ διαφόρου δημογέροντας, τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς τὸ Ταμεῖον γρ.	163:10
Λάθος γενόμενον εἰς τὸ ἄθροισμα τοῦ καταλόγου τῶν ἀνωτέρω ἑκτάκτων ἐξόδων γρ.	90:34
Τὸ ὅλον τῶν ἐξόδων »	28,133:37

Ἄτερα ἔξοδα τοῦ Κοινοῦ τῆς Ἄνδρου κατὰ τὸ ἔτος 1828

ἀναγραφόμενα ἐν ἰδιαιτέρῳ καταλόγῳ.

Σεπτέμβριος 1828. Κατὰ τὴν ἐπ' ἀριθ. 205 διαταγὴν τῆς Ἐπιρρχιακῆς Δημογεροντίας, εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως γρ.	140.
Εἰς δύο ξένους στρατιώτας τοῦ ὑγειονόμου πρὸς γρ. 70 »	140.
Εἰς ἑπτὰ ἐντοπίους πρὸς 50 γρ.	350.
Κατὰ τὴν ἐπ' ἀριθ. 206 διαταγὴν, εἰς τοὺς δύο γραμματεῖς τῆς Δημογεροντίας Κ. Καρκάκην καὶ Φενδερίκον Καμπάνην	200.
Εἰς τὸν Μιχ. Ἀθανάσιον διὰ τὸ ἐνοίκιον τοῦ οἰκίματος τῆς Δημογεροντίας γρ.	60.
Εἰς τὸν Κ. Α. Καμπανάκην, μέλος τῆς Δημογεροντίας γρ.	100.
Δι' ἔξοδα τοῦ γραφείου καὶ τοῦ πύργου τῆς φυλακῆς . γρ.	114.23
Δι' ἔξοδα τῆς εἰς Σύραν ἀποστολῆς τῶν ἐγκληματιῶν καὶ τῶν 5 χιλ. τοῦ δασμοῦ γρ.	54.28
Δι' ἔξοδα τοῦ τόπου τῶν ναυτιλιακῶν ἐγγράφων, 90 τὸν ἀριθμὸν, πρὸς 12 παράδες ἕκαστον γρ.	27.
Ὀκτώβριος 1828. Εἰς 5 στρατιώτας πρὸς γρ. 50 γρ.	250.
Εἰς 1 ὄμοιον τοῦ Ἀμολόχου γρ.	40.
Εἰς 1 ὄμοιον τοῦ Ἄνω Κάστρου γρ.	30.
Δι' ἡμερησίον ἔξοδον τῶν φυλακισμένων ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου ἕως 5 Ὀκτωβρίου γρ.	38.
Εἰς ἔξοδα τοῦ Γραφείου καὶ τοῦ Ταμεῖου γρ.	53.
Διὰ ἔξοδον τοῦ τύπου ναυτικῶν ἐγγράφων διὰ δέκα πλοῖα γρ.	9.
Εἰς τὸν πρῶν ὑγειαστυνόμενον Σ. Βαλσαμάκην . . . γρ.	228.4
Εἰς τοὺς τρεῖς ξένους στρατιώτας γρ.	595.
Εἰς τὸν ἀξιωματικὸν τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως Κ. Γεραλόπουλον γρ.	140.
Νοέμβριος 1828. Εἰς τοὺς στρατιώτας τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως γρ.	320.
Εἰς τὸν γραμματέα τῆς Δημογεροντίας Κωνστ. Καρκάκην γρ.	200.
Εἰς ἐξόφλησιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ προσωρινοῦ ὑγειονομολιμενάρχου καὶ ἀστυνόμου Κ. Γεραλοπούλου γρ.	168.35

Εἰς τοὺς στρατιώτας τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως καὶ εἰς τὸν ἀξιωματικὸν αὐτῆς	γρ.	480.
Κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου εἰς τὸν Γρηγόριον Κουτζόνην διὰ ναῦλον ἑνὸς στρατιώτου	γρ.	8.
Εἰς τὸν Μιχαὴλ Ἀθανάσιον δι' ἐνοίκιον τοῦ οἰκήματος τῆς Δημογεροντίας	γρ.	68.36
Εἰς τὸν σουγιουλτζῆν Δημήτριον Ἀδάμην, ὡς φαίνεται εἰς τὴν παρτίδα τοῦ νεροῦ	γρ.	229.
Εἰς τοὺς Μιχ. Α. Κατῆρην καὶ Νικόλαον Γ. Κωτάκην, κατὰ τὸ ἀποδεικτικὸν των	γρ.	200.
Εἰς τὸν Λεονάρδον Καραβᾶν ἕνα ἐκ τῶν στρατιωτῶν τῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ πολιτάρχου Κυριάκου Γεραλοπούλου διὰ τὸ ἥμισυ μηνιαῖον τοῦ Δεκεμβρίου	γρ.	25.
Εἰς τὸν στρατιώτην Νικόλ. Χούλην διὰ τὸ ἴδιον ἥμισυ μηνιαῖον τοῦ Δεκεμβρίου, καθὼς καὶ εἰς τὸν στρατιώτην τοῦ Ἀμολόγου	γρ.	45.
Εἰς τὸν Ἀντώνιον Μπιρίκον δι' ἔξοδα τῆς σημοῖας	γρ.	37.30
Εἰς τὸν στρατιώτην τοῦ Ἄνω Κάστρου Γεώργιον Γαβᾶνην δι' ἐξόφλησιν τῶν μισθῶν του ἕως τέλους Δεκεμβρίου	γρ.	42.30
Ὅμοίως εἰς τὸν Ἰωάννην Μαριόλικον, στρατιώτην, διὰ τὸ ἥμισυ μηνιαῖον τοῦ Δεκεμβρίου	γρ.	25.
Εἰς τὸν γραμματέα Κ. Καρχάκην διὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Γραφείου τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου	γρ.	41.26
Εἰς τὸν γραμματέα Κ. Καρχάκην διὰ μισθὸν του ἀπὸ 15 Νοεμβρίου ἕως τέλους Δεκεμβρίου 1829 κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 745 διαταγὴν τῆς Ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας	γρ.	150.
Κατὰ τὴν ἰδίαν διαταγὴν εἰς τὸν Φενδερίκον Καμπάνην πρὸς ἐξόφλησιν τῶν μισθῶν του ἕως τέλους Δεκεμβρίου 1829 γρ.	γρ.	150.
Εἰς τὸν ἀρχιμανδριτῆν Λεόντιον Καμπάνην διὰ τὴν πρῶτην του Πληρεξουσιότητα	γρ.	600.
Τοῦ ἰδίου διὰ τὴν δευτέραν Πληρεξουσιότητα	γρ.	1,400.
Τοῦ Γάσπαρη Δελλαγραμμᾶτικα ὁποῦ ἐξόδουσεν εἰς διαφόρους περιστάσεις ὡς ἐπιστάτης	γρ.	1,000.
Τοῦ Φιλόθεου Καμπάνη διὰ μισθὸν του χρηματίσαντος γραμματέως τῶν Ἐφόρων Ἄνδρου	γρ.	1,100.
Τοῦ Νικολίου Ραῖση διὰ κριθᾶρι ὄπου ἔδουσεν εἰς τὸ τακτικὸν ἵπτικόν	γρ.	264.
Τοῦ Κωνστ. Κοτάκη διὰ τὸν Ντόλιαν ὁποῦ ἦλθε μετὰ γράμμα τοῦ Γριζιώτη	γρ.	50.
Τοῦ Φενδερίκου Καμπάνη δι' ἐνοίκιον τοῦ οἴκου του γρ.	γρ.	50.
Τοῦ Ἀντωνίου Καρυστινοῦ δι' ἀλεύρι ὁπου ἔδουσεν εἰς τὰ πλοῖα τοῦ Γριζιώτη	γρ.	99.

Τοῦ Γεωργίου Καρυττινοῦ δι' ἔξοδα διάφορα τοπικά . . γρ.	700.
Τοῦ Αὐγουστίνου Ἰω. Δαπόντε δι' ἔξοδα τοπικά . . . γρ.	749.
Τοῦ Θεοφωράκη πολιτάρχου διὰ χειρὸς Λεον. Καμπάνη γρ.	52.
Τοῦ Λεοναρδάκη Καμπανάκη διὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς του εἰς Σύραν γρ.	500.
Τοῦ Νικολίου Ζάικα εἰς ἔξοδα γρ.	84.
Τοῦ ἰδίου δι' ὅσα ἔδωκε δι' ὀρδινείας τοῦ Μιχ. Καίρη εἰς τὸν Πολιτάρχη γρ.	63.
Εἰς ἕναν ἄνθρωπον ὅπου ἔφερε γράμματα τοῦ ναυάρχου λόρδου Κόχραν γρ.	15.
Τοῦ Θεαγένους γρ.	3,000.
Διὰ ὅσα βώδια ἐπῆραν τὰ καράβια, τοῦ Μιχαὴλ Κουμα- ριανοῦ γρ. 160, τοῦ Δημήτρη Χέλμη γρ. 130, τοῦ Δημήτρη Βούργαρη γρ. 90, τῆς Γερακίφρας γρ. 120, τοῦ Σταματέλου Μπίστη γρ. 130, τοῦ Δημητρίκη γρ. 190, τοῦ Ντανιόλου γρ. 85, τοῦ Ἀσονετιανοῦ γρ.	100.
Δι' ὅσα ἔξοδα ἔκαμεν ὁ Τζόνες Δαπόντες εἰς τὸν Γριζιώ- την καὶ δι' ὅσα ἔδωκεν εἰς τὸν ἴδιον ὁ Ν. Ζάικας ὅπου ἐξόδευε. γρ.	2,669.
Τοῦ Μάρκου Ψωιδῆ γρ.	548.
Τοῦ Νικόλα Κονιέλη ὅπου ἔλαβαν τοῦ Λευκούργου οἱ ἄν- θρωποι γρ.	550.
Τοῦ Γαβριὴλ Δελαγραμμάτιζα δι' ἔξοδα τῆς Πληροφουσιό- τητός του γρ.	1,100.
Τοῦ καπετάνιου δι' ἔξοδά του ὅπου περιλάβει τὰ χρήματα τοῦ δασμοῦ γρ.	310.
Τοῦ Λιοικητοῦ διὰ ἔξοδά του κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1415 δι- αταγὴν τῆς Διοικήσεως γρ.	10,000.
Τοῦ Πολιτάρχου καὶ Γραμματέα διὰ τὴν σύναξιν τῶν γρο- σίων τοῦ δασμοῦ γρ.	550.

Οἱ Γενικοὶ Δημογέροντες τῆς νήσου Ἄνδρου

Δ. Καμπάνης, Ἀλέξανδρος Καίρης,

Ἀντώνιος Χ. Μπειρίκου, Γιαννούλης Δημητρίου

Ἐκ βραχυτάτης περὶ Ἄνδρου μελέτης τοῦ ἔτους 1828 ἀρμόμεθα τὰς ἐξῆς πληροφορίας περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, εἰς τὴν ὅποιαν διε-
τέλει ἡ νῆσος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἡ σύγκρισις δὲ πρὸς τὴν σημερι-
νὴν κατάστασιν μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἐπιτελεσθείσης ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ τερα-
στίας προόδου.

Κατὰ τὰς πληροφορίας ταύτας, αἵτινες φαίνονται ἐξηκριβωμένοι προ-
ερχόμενοι ἐξ ἐπισήμου πηγῆς, ἐν Ἄνδρῳ κατὰ τὸ 1828 ὑπῆρχον 3.000 οἰ-
κογένειαι, δηλὰ δὴ 15.000 ψυχαί. Ἀρχοντικαὶ οἰκογένειαι 108, καὶ ναυτι-
πικοὶ 350. Ὑπῆρχον 20 πλοῖα, ἅτινα ἦσαν γολέται χωρητικότητος 2.000—

4.000 κοιλῶν, καὶ ἄλλα τόσα πλοῦρια ἀπὸ 150—250 κοιλῶν. Μόλις ἐφαίνοντο καθ' ὅλην τὴν νῆσον 50—60 χιλιάδες γρόσια εἰς μετρητὰ χρήματα.

Διὰ τὴν εἰσπραξίν τοῦ πρὸς τοὺς Τούρκους καταβαλλομένου δεκάτου ὅλη ἡ γῆ ἐξετιμήθη πρὸ χρόνων, κατὰ τὸ ἔτος εἰς 17.571.278 γρ. Τὰ κτήματα παρείχον 3 1)2 τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας των. Δῆλα δὴ κτήμα διδόν 3 1)2 γροσίων καρπὸν ἐτιμάτο γρόσια 10. Ἐπιφέρει δὲ ὁ γράφων, ὅτι πολλοὶ ἦσαν οἱ πωλοῦντες, ὀλίγοι ὅμως οἱ ἀγοράζοντες.

Οἱ κάτοικοι ἐχρεώσθουν ἀναμεταξύ των 2 ἑκατομμύρια γρόσια ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἕμισυ οἱ πρώτης τάξεως κτηματῆαι πρὸς τοὺς τῆς δευτέρας εἰς μετρητὰ, ἐξ ἀνατοκισμῶν, προικῶν, κληρονομιῶν, τὰ δὲ λοιπὰ ἐχρεώσθουν οἱ τῆς ἐσχάτης τρίτης τάξεως πρὸς τοὺς τῆς δευτέρας τὰ ἐπίλοιπα ἀπὸ δάνεια, ἐξ ἀνατοκισμῶν καὶ ὀφειλῶν, γεωργικῶν ἐμβατικῶν κλπ.

Ἡ μετάβασις δὲ τῶν κατοίκων εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν (ιδίως εἰς τὴν Σμύρνην) πρὸς ἐργασίαν εἰσῆγεν εἰς τὴν νῆσον 60) ἕως 70.000 γροσίων (').

Ἄλλα ἀνέκδοτα σχετικά ἔγγραφα ἐνδιαφέροντα.

Κατὰ τὴν προλαβόντως διορισθεῖσαν τετραμελῆ ἐπιτροπὴν ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς νήσου διὰ νὰ θεωρήσωσι τοὺς κοινούς λογαριασμοὺς τῶν τε ἐξόδων καὶ ἐσόδων, ἐπειδὴ καὶ ὁ διορισθεὶς ἀπὸ τὸ μέρος μας κύριος Λεοναρδάκης Καμπανῆς δι' ἰδιαιτέρας του ὑποθέσεις παραιτεῖται τοῦ τοιοῦτου, διορίζομεν ἀντ' αὐτοῦ ἀπὸ μέρος μας ἀντιπρόσωπον ἐδικόν μας τὸν κύριον Δημήτριον Μιχαῆλ Α. Καίτην διὰ νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν θεώρησιν τῶν λογαριασμῶν ἀπὸ μέρους μας ὡς ἴδιον πρόσωπόν μας εἰς τὰ δίκαιά μας καὶ εἰς ἔνδειξιν τὸ παρόν μας ὑπογεγραμμένον.

Ἐκ τοῦ ἀνω Κάστρου. Ἰουνίου 29 1826

Οἱ Δημογέροντες ἀνω Κάστρου

ἀντώνιος Καμπάνης
μιχαῆλ μπίστης
γεόργιος καμπάνης
νικολὸς καμπάνης
εὐστάθιος καμπάνης
ἰωάννης γρόσος
ἰωάννης ταπόντες
νικόλαος καμπανῆς
πέτρος ταπόντες
Νικόλαος ντελαγραμάτικας

παπᾶ δημήτριος πανταζῆς
παπᾶ θεοδωρῆς κοντὸς
νικόλαος Καλογρίγης
παπᾶ φρατῆς
παπᾶ τζίνες καλονᾶς
γεόργιος ντελαγραμαῖτικος
πετροῦσος μεθώνης
λεονάρδος σκόρφος
χατζῆ γιόργιος φακίσης
γιάκουμος πασταρδῆς

1) Βλ. «Γενικὴν Ἐφημερίδα τῆς Ἑλλάδος», ἔτος 1828 ἀριθ. 20.

νικολαὸς πενέτης
νικόλαος λεφάκης
γύργις τέντες
παναγιώτης μαβρογόνατος
νικόλαος γιαμπάνης
ιωάκῃς περὶς
γεώγις λουλούδης
. . . ξένος
ιωάνης λουλούδης

δημήτριος παντεζῆς
νικόλαος γαμπάκης
παπὰ . . . δαπόντες
παπὰ νικόλας ῥόμπος
παπὰ χρυσῆς κουμαριανὸς
μιχαὴλ ντελαγραμάτικας
γλανάκης τελαγραμάτικας
παπὰ γύργις μπουραζέρης
κοσταντὶς ποσόρης

Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν Κοινοῦ καὶ Δημογεροντικοῦ γραμματος ὑποσχόμεθα ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι Δημογέροντες καὶ λοιποὶ τῆς νήσου μας Ἄνδρου, οἱ παριστάνοντες τὸ ὅλον ταύτης Κοινόν, ὑποσχόμεθα, λέγω, πρὸς τὴν Ἐξοχὸν Ἐπιτροπὴν τῆς Εἰσπράξεως (ἣς ἐπέβλεψεν εἰς τὰ δυστυχήματα τῆς Πατρίδος μας) νὰ πληρῶσωμεν τὴν ποσότητα τοῦ δανείου τῆς Νήσου μας (συνκαταβασθεῖσαν εἰς εἴκοσι χιλ. γρόσια παρ' αὐτῆς) ἕως νὰ ἐπιστρέψῃ ἢ ὑπὸ τὴν ὀδηγεῖαν τῆς πολεμικῆς γολέτας «Σκύλλα» (ἀπερχομένη εἰς Σέριφον διὰ σύναξιν δανείου), ὅ ἐστὶν ἡμᾶς ἐπιστρέψει ἡ Γολέτα νὰ ἔχωμεν ἀποπληρωμένην πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν ἀφεύκτως τὴν αὐτὴν ποσότητα. Καὶ ἂν ἐκ τῶν κατὰ μέρος χωρίων δὲν εἶναι συναγμένη ὅλη αὐτὴ ἢ ποσότης, ὑποσχόμεθα ἡμεῖς νὰ τὴν ἐξοικονομήσωμεν οἷς οἶδαμεν τρόποις, καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἴναι πληρομένη ἂν δὲ ἐκ περιστάσεως χρονοτριβῆσῃ ἢ Γολέτα εἰς τὸν αὐτὸν περίπλουον της, εἰς ἐναντίον προσδιορίζεται ἡ ἐρχομένη Κυριακὴ τὴν 26 τρέχοντος 7)βρίου ἡμέρα ὁμοίως, καθ' ἣν καὶ εἰς ἔλληειψιν τῆς Γολέτας θέλει βαλθῶν εἰς ἐνέργειαν αἱ διαλειφθεῖσαι ἄνω ὑποσχέσεις μας, δηλ. νὰ ἴναι ἀποπληρωμένη ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς αὐτὴν τὴν ποσότητα τῶν 20.000. Λι' ὅ καὶ εἰς ἐνδειξιν ὑποφαινόμεθα.

Ἐν ἄνδρῳ τῇ 17 7)βρίου 1826

Ἔπονται διάφοροι ὑπογραφαὶ

Ἄριθ. 188

Ἡ Ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τοῦ Δανείου κατὰ τὸ

Αἶγαλον Πέλαγος κτλ. Ἐπιτροπὴ

Δηλοποιεῖ ὅτι :

Ἐμετρήθησαν πρὸς αὐτὴν παρὰ τοῦ Κοινοῦ τῆς Νήσου Ἄνδρου διὰ τῶν κυρίων ἐφόρων αὐτῆς γρόσια εἴκοσι χιλιάδες, ἀριθ. 20.000 καὶ ὄχι εἴκοσι πέντε, ὡς ἡ περὶ τούτου ἔννοια τῆς ὑπ' ἀριθ. 722 διαταγῆς τῆς Σ. Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος, καθότι ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποβλέψασα εἰς τὰ δεινὰ τῆς Ἄνδρου, καὶ ζημίας ἃς ὑπέφερον ἀπὸ τὴν συρροὴν τσοσούτων στρατευμάτων (κατ' ἀναφορὰν τῶν Δημογερόντων κοινῆς τῆς Ἄνδρου) ἔκαμε συγκατάβασιν πέντε χιλιάδες γρόσια, ἀριθ. 5.000.

Δίδεται τὸ παρὸν ἐπίσημον ὄπως δι' αὐτοῦ ἐν καιρῷ εἰπορήσαντος τοῦ ἔθνικοῦ ταμείου ἀποδοθῶσι αὐτῆς καὶ εἰς ἔνδειξιν.

τῇ α' ἢ 8)βρ. 826
ἐν Ἄνδρῳ

Ἡ Ἐπιτροπὴ
(Τ.Σ.) **λάζαρος κούτρομπις**
ἀναγνώστης κοντὸς
Ὁ Γραμματεὺς
Μιχαὴλ Κολονάρος

Αριθ. 187

Ἡ ἐπὶ τὴν εἰσπρακίαν τοῦ Δημοσίου κατὰ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος
Ἐπιτροπὴ

Δηλοποιεῖ ὅτι,

Ἐμετρήθησαν πρὸς αὐτὴν παρὰ τοῦ πανερωτάτου ἁγίου Ἄνδρου γρ. δύο χιλιάδες πεντακόσια, ἀριθ. 2,500, ὅσα ἡ ἔννοια τῆς πρωθυστείας διαταγῆς Σ. Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλλάδος ὑπ' ἀριθ. 805. Λιὸ δίδεται αὐτῷ τὸ παρὸν τῆς ἐπιτροπῆς ἐπίσημον, ὅπως δι' αὐτοῦ ἐν καιρῷ, εἰπορήσαντος τοῦ ἔθνικοῦ Ταμείου, ἀποδοθῶσιν αὐτῷ. Καὶ εἰς ἔνδειξιν

Ἐν Ἄνδρῳ τῇ α' 8)βρίου 1826

Ἡ Ἐπιτροπὴ
(Τ.Σ.) **λάζαρος κούτρομπις**
ἀναγνώστης κοντὸς
Ὁ Γραμματεὺς
Μιχαὴλ Καλονάρος

Τὸν ἀπρίλιον τοῦ 1827 ὁ πρόεδρος τῆς ἐν Τροιζίνι Γ' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικῆς Συνελεύσεως εἰδοποιεῖ δι' ἐγγράφου τοῦ τὸν λόρδον Κόχραν, τὸν ὁποῖον τιτοφορεῖ «Ἐξοχώτατον Ἀ' Στόλαρχον ἀπασῶν τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος», ὅτι ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε «να βάλῃ εἰς ὑποθήκην τὰς Κυκλάδας νήσους διὰ νὰ λάβῃ τριάντα χιλιάδες τάλληρα» καὶ νὰ παραδώσῃ ταῦτα εἰς αὐτὸν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ στόλου.

Τοῦτο δὲ διότι ὁ Κόχραν δὲν ἔπαυε ζητῶν μετὰ φορτικότητος χρήματα ἀποστείλας σὺν ἄλλοις πρὸς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ τὸ ἔξης ἔγγραφον:

Πρὸς τὸν Ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον
καὶ τὰ ἐξοχώτατα μέλη τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως

Κύριοι,

Ἡ κρίσιμος στιγμή ἐφθασεν, ἣτις θέλει δεῖξει ἐὰν ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἔχῃ νὰ ἐλευθερωθῇ ἢ νὰ ἐξολοθρευθῇ, καὶ τὸ ἔδαφος τῶν πατέρων σας νὰ κατοικηθῇ ἀπὸ βαρβάρους. Τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἔχω εἰς χεῖράς μου δὲν ἀρκοῦν διὰ τὰς παρούσας ἀνάγκας. Ἄμεσος πόρος ἐμποκεῖ νὰ προμηθευθῇ, ἐὰν κρίνῃ εὐλογον ἡ Συνέλευσις νὰ ἀφιερῶσῃ τοὺς δασμοὺς τῶν νήσων εἰς χρῆσιν τοῦ στόλου, καὶ νὰ δώσῃ ἄδειαν εἰς τὸν Ἀρχιναύαρχον ἀμέσως νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν συλλογὴν των.

Ὁ βυζαντινὸς στόλος ἐπῆγε νὰ ἐνωθῆ μετὸν Αἰγυπτιακόν. Ἐὰν δὲν ἐπιχειρήσωμεν τίποτε δραστήριον κατ' αὐτοῦ πρό τῆς ἐνώσεως, τὰ ἀκόλουθα ἠμποροῦν νὰ εἶναι δεινά.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι.

Ἐκ τοῦ δικητότου «Ἑλλάς», τὴν 11 Μαΐου 1827 Ε.Ν.

Ὁ Ἀρχιναύαρχος C o c h r a n e (*)

Ὅθεν ἡ μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Κυποδιστρίου διοικοῦσα τὴν Ἑλλάδα Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ προέβη εἰς τὴν ἐξῆς ἐνέργειαν ἐπι τῇ βίσει τῶν ἀποφασισθέντων ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

*Αριθ. 808

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Γ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ.

Δυνάμει τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως κατὰ τὸ ἄρθρον τῶν πρακτικῶν τῆς Μ' συνεδριάσεως, διὰ νὰ ἀπαντήσῃ τὰς πολλὰς καὶ πολυπληθεῖς χρεῖας τῆς πατρίδος.

Ἀποφασίζει:

Α'. Νὰ δοθῆ δάνειον γροσίων πεντακοσίων χιλιάδων ἀριθ. 500,000 παρὰ τῶν κατοίκων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους εἰς χρέος τοῦ ἔθνικοῦ ταμείου.

Β'. Τὸ δάνειον τοῦτο νὰ ἐρανισθῆ κατ' ἀναλογίαν τῆς χρηματικῆς καταστάσεως τῶν κατοίκων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.

Γ'. Ὁ Α' Στόλαρχος ἔχει τὴν πληρεξουσιότητα νὰ ἐνεργήσῃ τὸ δάνειον τοῦτο.

Ἐν Πόρῳ, τῇ 15 Μαΐου 1827

Ἡ Ἀντικυβερνητικὴ Ἐπιτροπὴ

Γεώργιος Μαυρομιχάλης

Ἰωάννης Μ. Μιλατίης

Ἰωαννοῦλης Νάκος

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Γ. Γλαράκης (*)

Ἐν εἰδικῷ δὲ καταλόγῳ ἀνεγράφῃ τὸ ποσόν, ὅπερ ἐκάστη τῶν νήσων ἠθέλε καταβάλλει διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπόν. Ἴδοι' ὁ Κατάλογος οὗτος.

1) Α. Ξ. Μάμοιχα, Τὰ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, τ. Η', σ. 123 καὶ 180. — Ἀρχεῖον τῆς κοινότητος Ὑδρας δημοσιευόμενον ὑπὸ Ἀντ. Λιγνοῦ, τ. Η', ἐν Πειραιεὶ 1930, σ. 161—2. Περί τοῦ λόρδου Κόχραν ὡς ἀρχιναύαρχου τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου βλ. δι' ὀλίγων Δ. Π. Πασχάλη, Οἱ ἱππότες τῆς Μάλτας καὶ ἀπόκρυφοὶ ἐνέργειαι αὐτῶν περὶ καταλήψεως διαφόρων νήσων τοῦ Αἰγαίου κατὰ πῆν διάρκειαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως, ἐν «Ἡμερολογίῳ Μεγάλης Ἑλλάδος», ἔτ. 1932, σ. 260—1.

2) Ἀρχεῖον τῆς κοινότητος Ὑδρας δημοσιευόμενον ὑπὸ Ἀντ. Λιγνοῦ, τ. Η', ἐν Πειραιεὶ 1930, σ. 187.

Κατάλογος

τῶν ἐκ τῶν κοινοτήτων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους παρὰ τῆς ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας διὰ νόμου εἰσπραχθησομένων χρημάτων, ἕνεκα τῶν ἐτησίως ἐπιβληθησομένων αὐταῖς δασμῶν, ἐννοουμένων ἀπὸ τῆς α' τοῦ ἐλευσομένου αὐγούστου τοῦ παρόντος ἔτους μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἐλευσομένου ἰουλίου τοῦ 1828 ἔτους.

Νάξος γρ. 40,000	Ἄμοργός » 5,000
Πάρος καὶ Ἀντίπαρος. » 30,000	Ἀστυπαλαία » 2,000
Σαντορίνη. » 120,000	Ἀνάφη » 1,000
Τήνος » 50,000	Σίκινος » 3,500
Μύκονος » 12,000	Πολύκανδρος » 2,500
Κέα (Τζία) » 20,000	Ἴος » 6,000
Θερμιά » 4,000	Κάριπαιδος. » 3,500
Μήλος » 12,000	Τήλος » 2,500
Ἄνδρος » 40,000	Λέρος » 3,000
Σκόπελος. » 7,000	Κάλυμνος » 50,000
Σκῦρος » 3,200	Σύμη. » 25,000
Σκιάθος » 2,100	Σάμος » 200,000
Λιθοδόμια. » 450	Αἴγινα » 10,000
Νίσυρος » 4,000	Σαλαμίς. » 6,000
Σίφνος » 5,000	Ἀγιάστρι. » 1,000
Χάλκη » 3,500	Πόρος » 10,000
Πάτμος » 7,000	Γραμποῦσα » 25,000
Σέριφος » 9,000	Σύρα » 1,600,000
Κίμωλος » 2,000	Ἰκαρία » 2,500
	Τὸ ὅλον γρ. 2,329,750

Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Γενικοῦ Καταλόγου ψηφισθέντος παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ ἐπικυρωθέντος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ προβουλεύματος ὑπ' ἀριθ. 18 καὶ διὰ τοῦ διατάγματος ὑπ' ἀριθ. 298.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Μπουρτζίῳ, τῇ 19 ἰουλίου 1827

Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

(Τ. Σ.) **Γεώργιος Μαυρομαμάτης**

Ἐγραφον ἐν Ἄνδρῳ

Δημήτριος Π. Πασχάλης